

Projektnummer
E13886
FoT-område
Inget FoT-område

Uppdragsgivare
FMV

Författare
Johan Englund

Datum
2024-11-28

Memonummer
FOI Memo 8650

Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Försiktig bambudiplomati, ovissa demokratiska utsikter och svenska säkerhetsintressen

Anmärkning

Denna rapport skrevs i december 2023. Efter det har mycket hänt inom thailändsk inrikespolitik. Den då tillträdande premiärministern Srettha Thavasin har avsatts av landets grundlagsdomstol som en följd av att ha utnämnt en korrupsionsdömd före detta jurist till minister. Istället har Paetongtarn Shinawatra, den yngsta dotter till miljardären och den tidigare premiärministern Thaksin Shinawatra, blivit framröstad som ny premiärminister. Hon blir därmed den tredje familjemedlemmen från familjen Shinawatra att tillträda som Thailands premiärminister. Samtidigt har oppositionspartiet *Move Forward*, som fick flest röster i det senaste valet, upplösts på grund av sina krav på begränsningar av makten för monarkin, och bytt namn till *People's Party*. Trots att mycket har hänt inrikespolitiskt sedan 2023, håller ändå den övergripande bedömningen att det militär-rojalistiska etablissemang har stort inflytande och att Thailand fortsatt balanserar sina säkerhetspolitiska relationer mellan USA och Kina.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

Sammanfattning

Thailand vill vara en ledande makt i Sydostasien som med militär förmåga kan säkerställa sina intressen regionalt och innanför landets gränser. Centralt i denna ambition är att fördjupa relationer med flera internationella partners, däribland Sverige, för att utveckla samarbeten kring försvarsmateriel och avancerade teknologier. De thai-svenska relationerna har historiskt varit goda. Thailand har bland annat köpt stridsflygplan av Sverige och visar intresse för fortsatt försvarsmateriel-samarbete. Svenska försvarssamarbeten med internationella partners behöver dock analyseras utifrån svenska nationella säkerhetsintressen. Givet Thailands ovissa utveckling och status såväl inrikespolitiskt som utrikespolitiskt är det av stor vikt att belysa både möjligheter och risker med ett svenskt försvarssamarbete med Thailand.

Denna rapport analyserar fem dimensioner av Thailands säkerhetspolitiska utveckling: Thailands hot- och målbilder; strategier för att uppnå dessa målbilder; samarbeten och relationer med internationella partners (med fokus på USA och Kina); thailändsk försvarspolitik; och landets demokratiska utveckling. Utifrån dessa dimensioner belyser sedan rapporten Thailands säkerhetspolitiska utveckling i förhållande till svenska nationella säkerhetsintressen. Avslutningsvis identifieras möjligheter och risker för ett svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

En inåtblickande regional stormakt med fokus på säkerhet och strävan efter neutralitet

Thailands hotuppfattning återspeglar till stor del ett militär-rojalistiskt styre. Hotbilden mot nationen kretsar huvudsakligen kring utvecklingen innanför och kring landets gränser. Förvisso förbereder sig Thailand för en turbulent omvärld med stormaktskonflikt, men betonar att de nationella säkerhetshoten främst består av utmaningar mot monarkins maktställning och på grund av inrikespolitisk polarisering. Därtill uppfattas även att säkerhetsproblem i landets södra provinser samt instabilitet och kriminalitet i gränsområden hotar landets säkerhet.

Det militära inflytandet i Thailands utveckling präglar även thailändska målbilder. Tyngdpunkten ligger på att stärka de väpnade styrkornas och monarkins ställning samt att utveckla landets välstånd. Ambitioner finns dock utanför landets gränser. Thailand har en målbild om att vara en ledande makt i Sydostasien och eftersträvar att med ökad militär förmåga kunna hävda sin regionala stormaktsstatus och säkerställa regional säkerhet. Samtidigt har landet också målsättningar om att vara en neutral och balanserad aktör i den globala stormaktspolitiken.

De thailändska hot- och målbilderna konvergerar delvis med svenska säkerhetsintressen men kan potentiellt även vara i strid med dem. Thailands målsättning och agerande för att militärt medverka till skydd av fria och säkra transportleder, liksom att verka för fred och säkerhet via FN, är i linje med svenska säkerhetsintressen. Likaså kan stabila gränsområden i Thailand vara fördelaktigt för Sverige. Däremot kan en potentiellt alltför repressiv militärmakt som inskränker mänskliga rättigheter innanför och kring Thailands gränser gå rakt emot svenska värderingar och syn på säkerhetsfrågor. Därtill är det inte säkert att Thailands yttersta målbild om en multipolär värld, som sannolikt motsätter sig "liberala principer" om den regelbaserade världsordningen, är i samklang med Sveriges syn på dess motsvarighet och därmed också svenska säkerhetsintressen.

Ett inflytelserikt militär-rojalistiskt etablissemang ska föra en neutral utrikespolitik

Thailands strategier och medel för att hantera hoten och uppnå målbilderna ger militären en betydande roll i samhället. Armén har en stor roll och närvaro i landets utvecklingsprojekt, vilket ska bidra till att värna landets monarki och förankra militärens inflytande. Utveckling och säkerhet är således tätt

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

sammankopplat och möjliggör för långtgående militär-rojalistiskt inflytande. Detta förstärks av att militären och monarkin har stärkt sina maktställningar via konstitutionella och juridiska skrivningar som ger dem fördelar inom landets institutionella mekanismer. Samtidigt ska de väpnade styrkorna genomgå reformer för att effektivisera och höja sina förmågor, vilket syftar till att kunna möta inrikes och internationella militära hot. En del i detta är att utveckla sin inhemska försvarsindustri. Utrikespolitiskt speglar Thailands strategi sin målbild, d.v.s. att balansera sina intressen och diplomatiska relationer mellan världens stormakter, utan att välja sida. Istället söker man att dra fördelar beroende på situation och landets egna intressen.

De thailändska strategierna medför liknande utmaningar och möjligheter för svenska säkerhetsintressen som landets hot- och målbilder gör. Å ena sidan kan Thailands förhöjda förmåga att skydda maritima transportleder och bidrag till regional säkerhet harmonisera med svenska säkerhetsintressen. Å andra sidan kan långtgående militärt inflytande i civilsamhälle och politik, liksom risken för att militära resurser nyttjas alltför repressivt, vara en motsättning till svenska demokratiska värderingar. Likaså finns frågetecken för svenskt försvarsmaterielsamarbete och Sveriges säkerhetsintressen avseende Thailands neutrala utrikespolitiska balansakt beroende på hur långtgående dess samarbete kan bli med länder som Kina och Ryssland.

Internationella relationer: "bambudiplomati" och balansakt mellan USA och Kina

Thailändsk utrikespolitik kännetecknas av "bambudiplomati." Begreppet syftar till Thailands förhållningssätt att "böja bambu med vinden", vilket handlar om långtgående flexibilitet och pragmatism där nationella intressen säkerställs beroende på situationen. Bambudiplomatin innebär därför att balansera mellan stormakter och samtidigt strategiskt eftersträva internationella relationer som präglas av samarbeten inom olika områden och med olika aktörer. Likaså vill man att relationerna består av ömsesidiga beroendeförhållanden och sker utan intervention och uppställda villkor. Det avspeglas bland annat i att Thailand har betydelsefulla ekonomiska relationer med flera stormakter, även om tyngdpunkten har förskjutits till närområdet och i synnerhet Kina. Likaså kommer thailändsk försvarsmateriel från en blandad skara av västliga och icke-västliga ursprungsländer. Även här har Kina fått en allt starkare roll för Thailands materielförsörjning. Dock förlitar sig Thailand alltjämt på västländer, särskilt USA, för avancerad utrustning.

Den thailändska bambudiplomatin är tydligast i Thailands relationer till USA och Kina. Thailand har under senare år stärkt sina ekonomiska och militära samarbeten med Kina, samtidigt som den thai-amerikanska alliansen blir alltmer urvattnad. Bangkok och Washington har inte samsyn om Kina i fråga om hotbild. Thailand går en balansakt mellan de två stormakterna att på samma gång hålla sig nära men ändå tillräckligt distanserad de båda stormakterna för att kunna maximera sina egna intressen. Thailand eftersträvar omfattande relationer med USA, med fokus på amerikanska vapensystem och militär integration, men vänder sig mot USA:s stormaktspolitiska ageranden som uppfattas som inblandning i thailändska angelägenheter och ibland konflikt drivande i regionen. Samtidigt knyter man nära band med Kinas ekonomi och militär, men oroar sig också för alltför stort kinesiskt inflytande i regionen. Thailand vill att stormakterna står i motvikt till varandra så att Thailand kan hitta ett neutralt utrymme där landet bäst kan dra fördelar. Thailand vill värna sin allians med USA som alltjämt är mycket betydelsefull för Thailand, i synnerhet ur ett militärt perspektiv, men de nära banden med Kina ser ut att bestå, både militärt och ekonomiskt.

Thailands nära band med länder som Kina och potentiellt Ryssland kan belysa de tilltagande utmaningar som tillkommer med försvarssamarbete i en värld där säkerhetspolitiken alltmer präglas av stormaktsrelationerna mellan USA, Kina och Ryssland. I samband med ett svenskt Nato-medlemskap aktualiseras svenska försvarssamarbeten i ökad utsträckning. I sin rapport från 2023 bedömer Försvarsberedningen att stormaktsrivaliteten mellan USA och Kina kommer att ha stor inverkan på svensk och europeisk säkerhet. Från detta perspektiv kan således Thailands nära försvarssamarbete

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

med Kina påverka svenska säkerhetsintressen och därmed försvåra för Sveriges möjligheter till samarbete om försvarsmateriel. Svenska doktriner, teknologier och förmågor riskerar att exponeras för Kinas militärmakt, i synnerhet via thai-kinesiska militärövningar. Thailand har förvisso alltså mycket nära militära samarbeten även med USA, men de allt närmare militära banden med Kina kan vara en dimension som kan beaktas vid en värdering av svenskt försvarssamarbete med Thailand.

Försvarspolitiska reformer planeras men korruption och nyckfullhet består

Thailand ämnar modernisera försvarsmaktens struktur och höja förmågan inom sina väpnade styrkor. Fokus ligger på att möta inrikes hotbilder, men moderniseringen syftar även till att avskräcka potentiella externa hot samt att säkerställa behovet att värna regional säkerhet. Därtill anser thailändska ledare det nödvändigt att rusta upp sin försvarsmakt i samband med att många andra länder i regionen moderniserar sina stridsmakter. Följaktligen kretsar thailändska försvarspolitiska prioriteringar kring paradoxen att å ena sidan samarbeta med en stor variation av olika aktörer och å andra sidan eftersträva minskning av utländska beroenden. Uttalade reformer syftar bland annat till att reducera personalen i försvarsmakten, att utveckla den inhemska försvarsindustrin och att motverka den utbredda korruptionen inom landets militär.

Framgången för de thailändska reformerna har än så länge uteblivit. Personalstyrkan är fortsatt mycket stor och militären präglas alltså av korruption. Anskaffningsprocesser för försvarsmateriel brister i transparens och lider av nyckfullhet och nepotism. Dessutom är försvarsindustrin mycket beroende av utländskt försvarsmateriel.

Thailändsk försvarspolitik både försvårar och möjliggör svenskt försvarsmaterielsamarbete. Systemets nyckfullhet och utbredda korruption innebär betydande osäkerheter, bland annat oberäknliga anskaffningsprocesser, bristande informationssäkerhet samt risken för oönskad teknologiöverföring. Att utveckla relationerna till Thailands potentiellt växande försvarsindustri kan innebära möjligheter för Sverige, och samtidigt bidra till att öka stabiliteten i Sydostasien.

Thailands demokrati fortsatt turbulent när militär-royalistiskt inflytande kvarstår

Thailands styrelseskick har alltid varit under starkt inflytande av kungahuset och militären. Sedan 2014 har ledande demokratiforskningsinstitut degraderat Thailands demokratistatus. Militären och kungahuset har ökat sin maktkoncentration och sina befogenheter. Bland annat säkras landets konstitution militär-royalisternas fortsatta inflytande samtidigt som kontroll och utmanövring av politiska motståndare har tilltagit.

Den nyttillträdde regeringen leds av traditionellt demokrativänliga Pheu Thai, vilket kan innebära förändringar i demokratisk riktning. Samtidigt ingår dock pro-militära partier alltså i regeringen och kungens maktställning har stärkts. Det starka militär-royalistiska inflytandet består således. Thailändsk politik och dess demokratiska utveckling står och väger mellan en auktoritär och demokratisk riktning. Viss optimism kan finnas i vetskapen om att en stark demokratisk rörelse finns i framför allt den yngre generationen. Samtidigt kvarstår det militär-royalistiska inflytandet, och dess maktställning är intakt. Risken är betydande för att kommande år blir turbulenta och att militären respektive kungahuset fortsatt kommer att ha en viktig roll i thailändsk politik, frågan är i vilken omfattning.

Mot bakgrund av Thailands demokratiska nedgång kan det finnas försvårande omständigheter för fördjupat thai-svenskt försvarsmaterielsamarbete. Likaså utgör bristande transparens och omfattande korruption potentiella hinder för försvarssamarbete. Samtidigt finns det försiktiga förhoppningar om att den nya regeringskoalitionen, och den breda demokratiska rörelsen i samhället, ska få positiva

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

genomslag. Men militären och monarkin kommer med all sannolikhet att ha en betydande roll i thailändsk politik även fortsättningsvis.

Möjligheter och risker för försvarsmaterielsamarbete

Sammantaget identifierar rapporten fyra övergripande faktorer som kan utgöra möjligheter vid svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand. För det första kan samarbete stärka svensk försvarsindustri och därigenom även det svenska försvaret. Samarbetet kan inbringa resurser för att återinvestera och vidareutveckla förmågor inom svensk försvarsindustri, liksom stärka rykte om god kvalitet. För det andra kan stärkt thailändsk förmåga att bidra till regional säkerhet innebära möjligheter för Sverige att bibehålla och fördjupa svenska intressen regionalt och globalt. Betydelsen av att skydda fria och säkra maritima farleder i regionen är ett sådant svenskt säkerhetsintresse. För det tredje kan fördjupade relationer med Thailand potentiellt möjliggöra för Sverige att få ett ökat inflytande i regionen. Ett starkare fäste i Thailand kan förbättra band med andra aktörer i Sydostasien. För det fjärde kan svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand utgöra en möjlighet att stärka banden mellan Väst och Thailand. Att knyta Thailand närmare Väst kan strategiskt bidra till att hantera Kina mer effektivt. Samarbetet med Thailand kan också vara en möjlighet att få insyn i frågor om kinesiska förmågor och taktik.

Avslutningsvis identifierar rapporten även fyra övergripande faktorer som kan vara risker för svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand. För det första finns den överhängande risken för oönskad teknologiöverföring till Kina. Genom närmare thai-kinesiskt försvarssamarbete och militärövningar riskerar svenska teknologier och plattformar att exponeras för kinesisk militärmakt. För det andra föreligger risken att svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand kan underminera Sveriges strategiska intressen att stödja Väst och Nato. Den thailändska målbilden för en multipolär värld är inte nödvändigtvis i samklang med västlig syn på strukturen för en regelbaserad världsordning. För det tredje präglas den thailändska försvarssektorn av utbredd korruption och bristande transparens. Till följd riskerar svenskt försvarsmaterielsamarbete att bli föremål för oberäkneliga processer och stora osäkerheter. För det fjärde och sista kan det finnas risk för att Thailands demokratiska underskott går emot det svenska demokratikriteriet i lagstiftningen om svensk exportkontroll av krigsmateriel. Detta kan även riskera att undergräva svenskt internationellt anseende.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Introduktion	8
1.1 Syfte och forskningsfråga	9
1.2 Metod, källor och definitioner.....	9
1.3 Sveriges säkerhetsintressen	9
1.4 Disposition	11
2 Thailands säkerhetshot och målbilder	12
2.1 Hotbild: Sydostasiens inåtblickande stormakt.....	12
2.1.1 Hot mot monarkin.....	12
2.1.2 Inrikes polarisering.....	13
2.1.3 Säkerhetssituationen i södra Thailand	14
2.1.4 Thailands gränsområden	14
2.1.5 Hotbilden utanför Thailands gränser	15
2.2 Målbilder: Säkerställa inhemsk stabilitet och vara en neutral regional makt	16
2.2.1 Nationella målbilder inom gränserna	16
2.2.2 Thailands målbilder utanför gränserna	17
2.3 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete	18
3 Strategier för att uppnå målbilder	20
3.1 Arméns utspridda närvaro i samhället och konstitutionella inflytande	20
3.2 Reformerna för att effektivisera och höja militära förmågor	21
3.3 Ökat fokus på inhemsk försvarsindustri	21
3.4 Balansera intressen och förhålla sig neutralt mellan stormakter	22
3.5 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete	22
4 Thailands internationella relationer	24
4.1 Thailands ekonomiska flöden alltmer fokuserade i Asien	24
4.2 Thailands vapenimport: diversifiering men framväxande stormaktslinjer	25
4.3 Thailand-USA: en allians med toppar och dalar.....	28
4.3.1 Alliansen mellan USA-Thailand idag:	29
4.3.2 Relationen repareras men är den tömd på innehåll?	31
4.3.3 En allians med dimmig väg framåt.....	32
4.4 Thailand-Kina: från strategiskt hot till strategiskt partnerskap	32
4.4.1 En familj med ekonomiskt starka band och närmare militärt samarbete	33
4.4.2 Misstänksamhet och stöttestenar	35
4.4.3 De nära banden kommer att bestå men utmaningar testas vägen framåt	37

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

4.5	Thailands fortsatta balansgång i den sino-amerikanska rivaliteten	37
4.6	Thailand och andra stormakter: Japan, EU och Ryssland	39
4.6.1	Thailand-Japan	39
4.6.2	Thailand-EU	39
4.6.3	Thailand-Ryssland	40
4.7	Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete	41
5	Thailands försvarsmakt och försvarspolitik	42
5.1	Thailands militära utgifter	42
5.2	Thailands väpnade styrkor	43
5.3	Thailands försvarspolitik	43
5.4	Thailands militära reformer	44
5.5	Korruption och bristande transparens	46
5.6	Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete	46
6	Den thailändska demokratins utveckling och utsikter	48
6.1	Demokratisk degradering	48
6.2	Viss demokratisk utveckling, men militär-rojalistiskt inflytande kvarstår	49
6.3	Bitterhet och besvikelse bland väljare: lovande eller riskabelt för framtiden?	50
6.4	Thailands demokrati fortsatt turbulent	50
6.5	Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete	51
7	Möjligheter och risker med försvarsmaterielsamarbete	52
7.1	Möjligheter för försvarsmaterielsamarbete med Thailand	52
7.2	Risker för försvarsmaterielsamarbete med Thailand	53

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

1 Introduktion

Sverige och Thailand upprättade diplomatiska relationer redan 1883 och relationen har traditionellt varit stark. De omfattande turism- och migrationsströmmarna länderna emellan är betydelsefulla för de bilaterala banden, liksom relationerna mellan de svenska och thailändska kungahusen som historiskt har varit mycket goda. Likaså är handelsförbindelserna noterbara och har framför allt stor potential. En viktig del i den thai-svenska relationen är också ländernas försvarssamarbete. 1998 ingick Sverige ett samförståndsavtal med Thailand om försvarssamarbete om logistik, understöd och annan därtill hörande verksamhet.¹ Men framför allt består samarbetet av att Thailand har köpt JAS 39 Gripen C/D och även exemplar av Saab 340 Erieye samt transportflygplan. Den svenska exporten har mottagits väl i Thailand som nu är intresserad av att införskaffa ytterligare exemplar av JAS Gripen.

Sedan 2018 har dock svensk lagstiftning avseende exportkontroll av krigsmateriel skärpts med ökade krav på demokratisk status och respekt för mänskliga rättigheter.² Samtidigt har Thailands demokratiska status alltmer ifrågasatts då landet har varit under starkt militärt inflytande. Thailand präglas av utbredd korruption medan landets inrikespolitiska landskap länge har varit turbulent och nyckfullt. Sedan 1932 – då en lång era av absolut monarki kom till sitt slut – har Thailand genomlevt 14 framgångsrika kupper och 47 olika författningsändringar. Senaste militärkuppen ägde rum 2014, då landets folkvalda regering avsattes och kuppmakaren, general Prayut Chan-o-cha, utnämndes till ny premiärminister över Thailand. Under militärjuntans tid vid makten har landets demokrati beskurits och stora inskränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Under kritiserade former antogs år 2017 en ny konstitution som ger militären långsiktigt inflytande. Bland annat tillskrivs militären befogenheten att utnämna de 250 platserna till senaten som ingår i landets nationalförsamling om totalt 750 platser. Dessutom inskrevs att Thailand ska anta en 20-årsstrategi – framtagen av militärjuntan och antagen 2018 – som därefter är juridiskt bindande för framtida regeringar att följa. Efter 2019 års val kunde juntans parti forma en regeringskoalition, varpå militären sedan dess har utövat stort inflytande över politiken och den civila regeringen.

Därtill har Thailands kungahus ökat sitt inflytande i landets politik och samhälle. Thailand är idag en konstitutionell monarki med ett parlamentariskt politiskt system. I formell mening har kungen begränsad makt, men i praktiken utövar monarkin ett stort inflytande i politiken och har starka band till domstolarna och militären. Det politiska landskapet i Thailand genomsyras av maktbalansen mellan kungen, armén och den valda regeringen, som besitter den verkställande makten. Thailand är idag polariserat och det råder stora motsättningar mellan pro-demokratiska och pro-militärrojalistiska sidor. I maj 2023 genomfördes ett nationellt val i Thailand, men med ett resultat som utmynnade i en tvetydig väg framåt för Thailands bräckliga demokrati. Svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand sker således i en tid med omfattande inrikespolitisk osäkerhet och turbulens i Thailand.

Samtidigt har Thailand under senare år utvecklat ett allt närmare ekonomiskt och militärt samarbete med Kina, trots att alliansen med USA kvarstår. De thailändska banden med Peking utgör ytterligare en faktor för Sverige att ha i åtanke när man överväger sina försvarssamarbeten med Thailand. Kina är idag inte bara en ekonomisk gigant i Thailand. Pekings breda militära engagemang med Thailand har inneburit att Kina blivit en viktig militärstrategisk partner för Thailand. Därmed står Thailand med ett ben i vardera lägret i den geopolitiska rivaliteten mellan USA och Kina.

I denna ovissa kontext är det därför viktigt att analysera Thailands säkerhetspolitiska utveckling. Ett potentiellt fortsatt svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand innebär både möjligheter och utmaningar. Beroende på Thailands demokratiska utveckling och vilka internationella partners Bangkok fördjupar sina militära samarbeten med får utifrån svenska säkerhetsintressen bäring på

¹ Regeringskansliet, *Samförståndsavtal med Thailand om försvarssamarbete om logistik, understöd och annan därtill hörande verksamhet*, SÖ 1998:40. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/sveriges-internationella-overenskommelser/1998/01/so-199840/> (2023-12-01)

² Riksdagen, Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU9, *Skärpt exportkontroll av krigsmateriel*, 2017. <https://data.riksdagen.se/fil/604D3D2F-9FBB-477D-BBB6-1A9E0B3C2008> (2023-11-12).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

försvarsmaterielsamarbetet med Thailand. För att kunna fatta väl avvägda beslut om potentiella samarbeten inom försvarsområdet med Thailand behöver beslutsfattare i Sverige således förstå landets säkerhetspolitiska kurs.

1.1 Syfte och forskningsfråga

Studien syftar till att belysa centrala aspekter av Thailands säkerhetspolitik som är av relevans för ett svensk försvarsmaterielsamarbete med landet samt att identifiera möjligheter och utmaningar som Sverige behöver förhålla sig till. Denna studies forskningsfråga lyder:

Hur påverkar Thailands säkerhetspolitik förutsättningarna för försvarsmaterielsamarbete mellan Sverige och Thailand?

För att besvara forskningsfrågan ämnar studien undersöka olika dimensioner av Thailands säkerhetspolitiska utveckling: Thailands upplevda säkerhetshot; målbilder för nationell utveckling; strategier för att uppnå målbilder; samarbeten och relationer med viktiga internationella stater (med fokus på relationerna till USA och Kina); utformandet av Thailands försvarspolitik; samt utsikter för Thailands fortsatta demokratiska utveckling.

Genom att undersöka dessa dimensioner syftar studien till att analysera och förklara Thailands säkerhetspolitiska utveckling och strategiska förhållningssätt inom sina egna gränser liksom internationellt. Kopplat till denna förståelse är studiens syfte också att identifiera implikationerna och förutsättningarna för svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand. Därmed syftar studien också till att identifiera möjligheter och risker för försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

Studien avser alltså *inte* att bedöma huruvida det är i Sveriges nationella intresse att fördjupa de strategiska banden till Thailand eller ej, men att utgöra ett underlag vid just en sådan värdering.

1.2 Metod, källor och definitioner

För att besvara forskningsfrågan analyserar studien relevanta forskningsrapporter, officiella policydokument och statistik, medierapportering och böcker. Därtill har intervjuer genomförts med relevanta aktörer både på plats i Bangkok samt via online-plattformar. De intervjuade aktörerna inkluderar forskare, journalister, myndighetsföreträdare och akademiker. Dessa intervjuer har framför allt använts för bakgrundsinformation och för att ta del av olika perspektiv. Därmed har såväl primär- som sekundärmaterial använts för denna studie.

Rapporten använder en bred definition av begreppet säkerhetspolitik, som här inkluderar såväl försvars- som utrikespolitik som inrikespolitisk utveckling.

1.3 Sveriges säkerhetsintressen

För att identifiera och ställa Sveriges nationella säkerhetsintressen i relation till Thailands säkerhetspolitiska utveckling utgår studien från Försvarsberedningens rapport "Allvarstid" från 2023. I rapporten framkommer att "Sveriges vitala nationella säkerhetsintresse är att hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet."³ Uppfattningar om hot och utmaningar mot Sveriges nationella säkerhetsintressen utgår från en bred syn på säkerhet där såväl traditionella som icke-traditionella säkerhetshot inbegrips.

Följaktligen antar den svenska säkerhetspolitiken ett "brett och ansvarsfullt internationellt agerande" där "sammanhållning mellan allierade och partner som delar värderingar och respekterar folkrätten är

³ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, *Allvarstid: Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023*, Ds 2023:19. <https://www.regeringen.se/contentassets/de808e940116476d8252160c58b78bb7/allvarstid-ds-202319.pdf> (2023-11-12): s. 12.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

centralt.”⁴ I samband med svenskt Nato-medlemskap konstateras att Sveriges försvarsförmåga kommer att vara ”en del av alliansens kollektiva försvar och bidra till säkerheten såväl i närområdet som i hela det euroatlantiska området.”⁵

Rapporten pekar ut Ryssland som ett hot mot europeisk och global säkerhet, vilket således har direkt påverkan på svensk nationell säkerhet. Likaså identifierar Försvarsberedningen att Sveriges säkerhetspolitik behöver ”anpassas för att möta Kinas maktanspråk och ambition att genom politiska, ekonomiska och militära maktmedel påverka såväl enskilda stater som den regelbaserade världsordningen.”⁶ Enligt bedömningen innebär Kinas agerande en bred påverkan på svenska intressen som ”omfattar såväl säkerhets- och försvarspolitiska hänseenden som andra områden, däribland ekonomi, handel, vetenskap, teknik och infrastruktur.”⁷ Därtill bedöms den kinesisk-amerikanska rivaliteten att på ett ”fundamentalt sätt [...] inverka på Europas, och därmed Sveriges, säkerhet.”⁸ Försvarsberedningen ser en potentiellt ökad förväntan på europeiska länder att ta ställning i konflikten, bland annat inom försvarsindustriella samarbeten, och konstaterar att USA redan idag ställer krav på att samarbetsländer undviker ”oönskad spridning av tekniskt kunnande” till länder som Kina.⁹ Rapporten fastställer att relationerna mellan Kina, USA och Ryssland ska ”utgöra centrala utgångspunkter för utformningen av svensk säkerhetspolitik och totalförsvarsförmåga.”¹⁰

Utifrån dessa svenska säkerhetsintressen är det av intresse att analysera Thailands agerande och förhållningssätt gentemot framför allt Kina och USA, men även landets övergripande säkerhetspolitiska agerande. Thailands relationer och engagemang med stormakter som Kina och USA kan ha implikationer för svenska säkerhetspolitiska intressen och förlängningen försvarsmaterielsamarbete, i synnerhet när Sverige anslutit sig till Nato.

Likaså utgör utvecklingen av den inhemska försvarsindustrin ett svenskt säkerhetsintresse, däribland genom samarbeten om försvarsmateriel och nyckelteknologier. Försvarssamarbeten bör i sin tur även beakta Sveriges säkerhetsintressen rörande att värna om den regelbaserade världsordningen och grundläggande demokratiska värderingar.¹¹ En del i detta kan vara Sveriges lagstiftning om skärpt exportkontroll för krigsmateriel ifrån april 2018. I den av riksdagens antagna propositionen framkommer att ”den mottagande statens demokratiska status [...] [ska] utgöra ett centralt villkor vid tillståndsprövning.”¹² Därtill stipuleras att hårdare krav ska ställas på mottagarlandet avseende respekt för mänskliga rättigheter.¹³

Således bör värderingar rörande Sveriges försvarsmaterielsamarbeten med internationella partner beakta flera faktorer med hänsyn till svenska säkerhetsintressen. Den svenska säkerhets- och försvarspolitiken ska utformas för att kunna hantera utveckling och förändring i omvärlden och därmed anpassas för svensk nationell säkerhet. I dessa beaktanden ingår även hot och utmaningar från stater som Ryssland och Kina, värnandet av den regelbaserade världsordningen, samarbetet inom organisationer som Nato, främjandet av demokratiska värden och skyddet av mänskliga rättigheter samt utvecklingen av kritiska teknologier inom försvarsindustrin.

⁴ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 14.

⁵ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 145.

⁶ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 14.

⁷ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 99.

⁸ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 99.

⁹ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 110.

¹⁰ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 110.

¹¹ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, 2023:19: s. 17.

¹² Riksdagen, 2017.

¹³ Riksdagen, 2017.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

1.4 Disposition

Kapitel 2 inleder med att redogöra för Thailands hot- och målbild. Kapitlet analyserar först thailändsk hotuppfattning såväl innanför som utanför sina gränser, för att därefter identifiera landets målbilder för Thailands utveckling. Kapitel 3 analyserar Thailands strategier för att uppnå sina målbilder samt möta landets uppfattade säkerhetshot. Även här tittar studien på hur Thailand förhåller sig både inrikes och utrikes. Kapitel 4 behandlar Thailands viktigaste internationella relationer, där tyngdpunkten ligger på att diskutera och analysera den thailändska balansgången mellan USA och Kina. Kapitlet redogör även kort för Thailands ekonomiska relationer liksom för landets vapenimport. Studien fortskrider med att i kapitel 5 presentera för och analysera Thailands försvarsmakt och dess försvarspolitik. I kapitel 6 diskuterar och analyserar därefter studien färdriktningen i Thailands inrikespolitiska utveckling, med betoning på landets demokratiska utveckling och dess utsikter för framtiden. Samtliga ovanstående kapitel avslutas med en kortare diskussion avseende respektive dimensions potentiella inverkan för möjligheter och risker med svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand. Avslutningsvis, i kapitel 7, sammanställs samtliga faktorer som kan utgöra möjligheter och risker för svenskt försvarsmaterielsamarbete kopplat till Thailands sammantagna säkerhetspolitiska utveckling.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

2 Thailands säkerhetshot och målbilder

Thailands hot- och målbilder rör främst utvecklingen innanför och kring landets gränser. Under det kalla kriget kretsade Thailands huvudsakliga hotbild kring att motverka en kommunistisk expansion av Vietnam i Indokina samt att kväsa inrikes regionala och kommunistiska motståndsgupper.¹⁴ Under senare tid har den thailändska uppfattningen om säkerhetshot blivit alltmer inåtblickande. Även om Thailand tar höjd för en turbulent omvärld, fokuserar säkerhetsetablissemangen främst på landets gränsområden och dess inrikes utmaningar. Under det militära styret har hoten mot Thailand alltmer uppfattats att komma innanför landets gränser. I synnerhet upplevs utmaningar mot monarkins ställning och landets politiska polarisering utgöra stora hot för landets etablissemang, men instabilitet i gränsområden och landets södra provinser uppfattas även hota säkerheten.

Likaså återspeglar åren av militärt styre Thailands målbilder för landets utveckling, även om utrikesorienterade målsättningar finns kvar trots mer inåtvänt fokus. Thailand bibehåller sin målbild att vara en ledande makt inom ASEAN samtidigt som målsättningen för Thailands roll utomlands är att vara en neutral och balanserande aktör i den globala geopolitiken. Den nytillträdde regeringskoalitionen kan komma att höja sin utrikespolitiska blick. Likväl lägger dock Thailand störst tyngdpunkt på målsättningar innanför gränserna som syftar till att stärka militären, monarkin och landets välstånd.

2.1 Hotbild: Sydostasiens inåtblickande stormakt

Thailands hotuppfattning består framför allt av inrikes instabilitet och transnationell kriminalitet. Det thailändska försvaret bedömer att landets säkerhetshot består av: interna politiska rörelser som utmanar Thailands monarki; inrikes politisk polarisering och misstro mot landets myndigheter; säkerhetsproblem i landets fyra sydligaste provinser, Narathiwat, Yala, Pattani och Songkhla (det s.k. ”Deep South”); samt olaglig migration och organiserad kriminalitet, såsom människo- och drogsmuggling omkring Thailands gränsområden.¹⁵

2.1.1 Hot mot monarkin

Det främsta hotet mot Thailands stabilitet uppfattas vara riktat mot monarkin. Såväl landets konstitution som de nationella policyplanerna genomsyras starkt av vikten av att försvara och visa lojalitet mot monarkins institutioner samt betydelsen av att upprätthålla en regering med kungen som statsöverhuvud.¹⁶ I landets *National Security Policy and Plan (2019-2022)* noteras en fallande tilltro till monarkin bland befolkningen, i synnerhet bland den yngre generationen.¹⁷ I planen bedöms detta orsaka splittring och konflikter mellan grupper i det thailändska samhället.

¹⁴ Thitinan Pongsudhirak, “Thailand’s Security Outlook: External Trends and *Internal Crises*”, in *Asia Pacific Countries’ Security Outlook and Its Implications for the Defence Sector*, Tokyo: National Institute of Defence Studies, 2011. https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/joint_research/series5/pdf/5-6.pdf (2023-11-05).

¹⁵ Office of the National Security Council, *Office of the Prime Minister, The National Security Policy and Plan (2019-2022)*, 2019-01-01. <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2020/05/The-National-Security-Policy-and-Plan2019-%E2%80%93-2022.pdf> (2023-09-01); Kiba, Saya ”Thailand’s Security Policies and Threat Perceptions”, *Society of Security and Diplomatic Policy Studies*, 2021-07. <http://ssdpaki.la.coocan.jp/en/proposals/82.html> (2023-12-01); Chambers, Paul “Thailand’s Military in 2021: Mid-Year Reshuffle, Continuing Factionalism and Rejected Reform”, *ISEAS Yusof Ishak Institute*, 2021-04-28. <https://www.iseas.edu.sg/articles-commentaries/iseas-perspective/2021-56-thailands-military-in-2021-mid-year-reshuffle-continuing-factionalism-and-rejected-reform-by-paul-chambers/> (2023-12-01).

¹⁶ Se exempelvis Office of the National Security Council, 2019-01-01; National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, *National Strategy 2018-2037*, 2018. http://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20201012111719.pdf (2023-12-01); Royal Thai Air Force, *White Paper 2020*; 2020. https://www.mzv.cz/file/3896487/Thailand_RTAF_White_Paper_2020_ENG_complete_text.pdf (2023-12-01); Thailand Ministry of Defence, *Immediate Policy of the Minister of Defence for Fiscal Year 2022 (1st October 2021 – 30th September 2022)*, 2022. <https://mod.go.th/File/PolicyMOD66en.aspx> (2023-12-01).

¹⁷ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Monarkin utgör en stor källa till konflikt i Thailands polariserade inrikespolitiska landskap. I 2023 års nationella val vann oppositionspartiet *Move Forward* – det av juntan tidigare upplösta partiet *Future Forward* – den största andelen av folkets röster. Move Forward gick till val på att reducera militärens och monarkins inflytande i thailändsk politik samt bryta upp monopolliknande ekonomiska strukturer. Efter månader av förhandlingar lyckades dock inte partiets föreslagna regeringskoalition, med partiledare Pita Limjaroenrat som premiärminister, erhålla tillräckligt med stöd i den militärdominerande senaten – och därigenom inte heller i parlamentet – för att få genom sitt regeringsalternativ. En avgörande faktor till att Move Forward inte lyckades få stöd för sin regeringskoalition var partiets strävan efter att reformera Thailands stränga lag mot majestätsbrott.

Då monarkin anses utgöra en enande och moraliskt bärande institution för det thailändska samhället uppfattas därför att politiska rörelser med reformkrav på monarkin verkar för att underminera och försvaga nationell sammanhållning. För landets försvarsdepartement och den thailändska armén, vars främsta syfte är att skydda Thailands monarki, utgör således ett försvagat kungahus ett direkt hot mot nationell säkerhet.¹⁸ Monarkin utövar ett stort inflytande i Thailands politik och har starka band till nationens militär och domstolar. Det råder en maktbalans mellan armén, kungen och demokratiskt valda regeringar. Följaktligen renderar utmaningar mot monarkins institutioner i en betydande hotbild för framför allt det thailändska säkerhetsetablissemanget.

2.1.2 Inrikes polarisering

Kopplat till det uppfattade hotet mot monarkins institutioner utgör även inrikes instabilitet och politiska skiljelinjer stora utmaningar för Thailand. Landets politiska polarisering har under de senaste åren förvärrats. Flera år av politiskt styre under stort militär-rojalistiskt inflytande har lett till omfattande frustration i det thailändska samhället. Det har resulterat i konfrontationer mellan politiska krafter som löst definierat består av på ena sidan ”rödsbjortar” samt pro-demokratiska och anti-etablissemangsrörelser, och på andra sidan ”gulskbjortar”, bestående av ett mer konservativt pro-militärt-rojalistiskt läger. Det råder ett stort missnöje i det pro-demokratiska lägret, framför allt i den yngre generationen, som har genomfört omfattande demonstrationer mot militärjuntan, monarkin och landets traditionella politik.¹⁹

Pheu Thai (”För thailändare”) – det traditionellt ledande pro-demokratiska partiet som militären har avsatt vid två tillfällen under 2000-talet – leder sedan 2023 åter en regeringskoalition, bestående av elva olika partier, däribland flera pro-militära partier. Detta görs trots tidigare löften om att inte samarbeta med militären. *Pheu Thai* är arvtagare till de två partier som tidigare förbjudits av thailändska författningsdomstolen och har länge varit samlat kring förre premiärministern Thaksin Shinawatra. Thaksin avsattes i en militärkupp 2006 och har sedan dess levt i exil. Under ledning av nyttillträdde premiärministern Srettha Thavisin ska nu *Pheu Thai* försöka styra ett polariserat land framåt, trots utbredd besvikelse bland stora delar av befolkningen. Det råder således betydande motsättningar och frustration i samhället, där det rojalist-militära etablissemanget alltså har betydande inflytande.²⁰

I såväl den nationella säkerhets- och policyplanen som den nationella strategin, *National Strategy 2018-2037*, framställs landets interna konflikter som ett hot mot nationell säkerhet och sammanhållning.²¹ Våldsamma politiska motsättningar som har skapat slitningar i samhället förklaras vara en konsekvens av faktorer som ekonomiska och sociala ojämlikheter, korruption, ineffektiv offentlig

¹⁸ Chambers, Paul (2021) “Civil-military relations in a pseudo-democratic state – the case of Thailand”, in Matei, Florina Cristiana et al. *The Routledge Handbook of Civil-Military Relation*, Routledge.

¹⁹ Tan, Jeremy, “Thailand’s Political Challenges in 2022 and Beyond”, *Geopolitical Monitor*, 2022-05-18. <https://www.geopoliticalmonitor.com/thailands-political-challenges-in-2022-and-beyond/> (2023-12-01).

²⁰ Utrikespolitiska institutet, *Thailand – Inrikespolitik och författning*, 2023-10-30. <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/thailand/inrikespolitik-och-forfattning/> (2023-12-01).

²¹ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01; National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

verksamhet, ojämlig tillgång till naturresurser samt meningsskiljaktigheter mellan olika samhällsgrupper.

I synnerhet ringar man in att korruptionen i offentlig verksamhet har skapat misstro mot regeringen och på så sätt försvagar samhällets moraliska fundament. Därmed pekar åtminstone dåvarande regering ut ojämligheter mellan grupper som grundorsaker till landets konfliktlinjer, snarare än ett potentiellt demokratiskt underskott i det politiska systemet. Eftersom de politiska friktionerna och den efterföljande instabiliteten betraktas som ett hot mot nationell säkerhet, framställs grupper som vill reformera det militär-monarkiska etablissemang som nationellt destabiliserande.

2.1.3 Säkerhetssituationen i södra Thailand

Motsättningar och våldsamheter i Thailands södra gränsprovinser (Narathiwat, Yala, Pattani och delar av Songkhla) utgör ett av Thailands största säkerhetsproblem. Konflikten består av att en malajmuslimsk minoritet eftersträvar ökat självstyre och att fragmenterade separatistgrupper för en väpnad kamp mot centralregeringen. Stridigheterna har historiska rötter och involverar religiös ideologi, kulturella skillnader och orättvisor mot lokalbefolkningen.²² Den malajmuslimska minoriteten uppfattar centralregeringens assimilationspolitik som thailändsk kolonialism. Social och ekonomisk utveckling, liksom respekt för den malajmuslimska minoritetens rättigheter, är också faktorer som har avgörande inslag i konflikten.

Konflikten dateras till över ett århundrande tillbaka, men den intensifierades år 2004 då separatistgrupper tog upp vapen och genomförde våldsamma attentat mot thailändska säkerhetsstyrkor. Även lärare, buddhistiska munkar och civila har varit måltavlor i attentaten som präglas av olika typer av sabotage, avrättningar av statliga kollaboratörer och mindre bombattacker. Sedan 2004 har över 7 300 civila, thailändska säkerhetsstyrkor och rebeller dödats, och fler än 13 500 har skadats.²³ Konflikten är aktiv och tenderar att i perioder skifta i intensitet. 2021 ökade antalet omkomna i relation till upproret (nio procents ökning från föregående år) för första gången sedan 2012.²⁴

Den statliga strategin för en lösning i södra Thailand har i huvudsak bestått av ökad repression mot upprorsgrupper i kombination med samtal med rebelledare. Dessa förhandlingar präglas dock av djup ömsesidig misstro mellan parterna. Bangkoks huvudsakliga angreppssätt har bestått av assimileringspolitik, men vissa ekonomiska utvecklingsprogram har lanserats. Under senare år har centralregeringen ökat fokus på att vinna lokalbefolkningens förtroende genom att försöka ekonomiskt utveckla regionen.²⁵

Med det sagt så är närvaron av säkerhetsstyrkor alltså omfattande. Omkring 100 000 militära och paramilitära styrkor finns i södra Thailand och det råder särskilda undantagslagar i de tre provinserna Pattani, Yala och Narathiwat.²⁶ Dessa lagar har kritiserats av människorättsorganisationer. Sammantaget utgör konflikten i södra Thailand den största utmaningen mot statens våldsmonopol och är också ett nationellt säkerhetshot.

2.1.4 Thailands gränsområden

Thailands relationer till sina grannländer är idag relativt goda och fredliga, trots historiska tråtar som fortsatt pyr under ytan. Det förekommer dock interna konflikter i Thailands grannländer, vilka bidrar till huvudvärk för den thailändska regeringen och påverkar olika gränsområden. I synnerhet utgör

²² The Cove, KYR: *Thailand – Military*, 2021-12-06. <https://cove.army.gov.au/article/kyr-thailand-military> (2023-12-01).

²³ International Crisis Group, *Sustaining the Momentum in Southern Thailand's Peace Dialogue*, Crisis Group Asia Briefing N°172, 2022-04-19. <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/thailand/sustaining-momentum-southern-thailands-peace-dialogue> (2023-12-01).

²⁴ International Crisis Group, 2022-04-19.

²⁵ The Nation, *Govt to launch 14 development projects in southern border provinces*, 2022-12-24. <https://www.nationthailand.com/thailand/politics/40023419> (2023-12-01).

²⁶ The Cove, 2021-12-06.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

gränsen mellan Thailand och Myanmar en utmaning mot landets säkerhet. Väpnade konflikter mellan etniska grupper och militären i Myanmar orsakar instabilitet i gränsområden och migrationsströmmar som Thailand vill mota tillbaka.

Även gränsområden med grannländer som Laos, Kambodja och Malaysia sysselsätter de thailändska säkerhetsstyrkorna och landets armé. Organiserad brottslighet såsom vapen-, människo- och drog-handel utgör betydelsefulla hot mot Thailands inre säkerhet. Likaså brottas Thailand med omfattande illegalt spel (*gambling*), bedrägerier och handel med pass, pengatvätt samt illegal immigration och oregistrerade migrantarbetare som rör sig över gränserna. Som en följd av säkerhetsproblematiken finns därtill en skuggeekonomi i dessa gränsområden.²⁷

I den nationella säkerhetsplanen menar man på att Thailand utgör ett huvudmål för ovan nämnda typer av transnationell brottslighet.²⁸ I såväl säkerhetsplanen som i försvarsdepartementets *Immediate Policy of the Minister of Defence for Fiscal Year 2022* understryks nödvändigheten av att stärka förmågan att möta hot i landets gränsområden.²⁹ Exempelvis identifieras behovet att etablera ett fungerande system för hantering av illegal immigration. Vid gränsen till Myanmar har thailändska armén upprättat en militärbas som fungerar som gränsvakt längs gränsen.³⁰

2.1.5 Hotbilden utanför Thailands gränser

Thailand uppfattar inga direkta hot från omvärlden gentemot nationens säkerhet. Som tidigare nämnt bibehåller Thailand överlag fredliga bilaterala relationer med sina grannländer. Viss risk finns dock för att konflikter åter kan blossa upp. Det finns en gränsdispyt mellan Thailand och Kambodja angående området omkring Preah Vihear-templet. Oroligheterna i samband med malajmuslimska separatistgrupper utgör stora säkerhetsbekymmer för Thailand i gränsen till Malaysia, med stundtals medföljande dispyter mellan regeringarna i Thailand och Malaysia. Därtill har Thailand haft tidigare konflikt med Myanmar, däribland aktuella suveränitetsdispyter över tre öar i Andamanhavet samt spänningar kring ländernas gränsområden, även om ländernas respektive militärer delar liknande politiska och ekonomiska intressen.³¹

Detta till trots bedömer Thailand vara fri från omedelbara externa hot. I den nationella säkerhetsplanen bedöms att Thailand inte står inför större externa hot utanför landets gränser.³² Visserligen identifierar man en omvärld som präglas av geopolitiska skiftningar där länder som Kina och Ryssland utmanar amerikanska positioner i världen. Dessa utmaningar kommer att ha stor inverkan på den globala världsordningen, samtidigt som det uttrycks viss oro för att stormakternas agerande i regionen kan underblåsa dispyter och riskera eskalation av militära konflikter. Likväl anses det inte utgöra omvälvande hot mot Thailands säkerhet. Snarare pekar man på att Thailand har goda erfarenheter och förutsättningar att genom sin geografiska position balansera sin roll i en osäker omvärld med stormaktsrivalitet. Likaså noterar säkerhetsplanen riskerna med dispyterna mellan regionala stater i Syd kinesiska havet, men spelar i viss mån ned risker för Thailand då man hyser tilltro till ASEAN:s diplomatiska samarbete.

Därmed uppfattar Thailand att förändringarna i omvärlden inte utgör ett direkt hot för thailändska säkerhetsintressen. Thailand måste förhålla sig till och navigera i världens nya instabila säkerhetspolitiska läge. Men de främsta hoten mot nationens säkerhet består av utvecklingen och händelser innanför och omkring landets gränser.

²⁷ Kiba, 2021-07.

²⁸ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

²⁹ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01; Thailand Ministry of Defence, 2022.

³⁰ Kiba, 2021-07.

³¹ Kiba, 2021-07.

³² Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

2.2 Målbilder: Säkerställa inhemsk stabilitet och vara en neutral regional makt

Den thailändska målbilden består av både inrikes- och utrikesorienterade komponenter. Inom landets gränser inkluderar målen såväl utveckling av landets ekonomi och välbefinnande som upprätthållande av olika typer av intern säkerhet. Utanför landets gränser handlar målbilder om hur landet ser på sin regionala och globala roll.

2.2.1 Nationella målbilder inom gränserna

I den nationella strategin formuleras att Thailand fram till 2037 ska uppnå visionen om att bli ”ett utvecklat land med säkerhet, välbefinnande och hållbarhet.”³³ Thailands nationella målbilder inom gränserna inbegriper ekonomisk utveckling mot en mer avancerad ekonomi och att skydda landets territoriella integritet. Stort fokus ligger även på olika typer av säkerhetsfrågor, varav säkerställandet av monarkins ställning och integritet utgör ett viktigt element i de nationella strategierna för landets säkerhet. Följaktligen vill Thailand utvecklas såväl militärt som ekonomiskt, vilket även inbegriper att utvecklas på ett hållbart sätt. Visionen omfattar således en mängd förutsättningar för att Thailand ska uppnå målet att vara ett välutvecklat och fredligt land.³⁴

Säkerhet utgör en central komponent i Thailands målbild. Med begreppet säkerhet åsyftas att regeringen förser landet och medborgarna säkerhet på alla nivåer och arenor inom och utanför landets gränser; från individuell och samhälls nivå till social och nationell nivå.³⁵ Därtill omfattas såväl militära och politiska dimensioner, liksom sociala, ekonomiska och hållbara dimensioner. Naturligtvis är dock skyddet av thailändsk självständighet, suveränitet och territoriella integritet den viktigaste dimensionen för landets säkerhet. Tillsammans med upprätthållande av allmän ordning och skyddet av monarkins institutioner är samtliga målen inskrivna i 2017 års konstitution.³⁶ Dessa nationella mål ska utgöra ramverk och riktlinjer för varje regering i verkställandet av sin makt när den utformar policys och planer. En grundförutsättning för Thailands säkerhet är alltså att landet fortsätter att vara en konstitutionell monarki där nationens, religionens och monarkins institutioner är starka och väl förankrade bland de thailändska medborgarna. En viktig målbild är därför att skydda dessa institutioner och att säkerställa befolkningens lojalitet till dem.³⁷

Målet om välbefinnande syftar till att göra Thailand till ett välutvecklat höginkomstland. I detta ingår en hållbar nationell utveckling som går i linje med vad man betecknar som ”gott styre” (*good governance*).³⁸ För Thailand betyder det att landet ska utveckla sin ekonomi genom att hantera och säkerställa sina naturresurser såsom mat och energi på ett hållbart och balanserat sätt, och reducera riskerna med globalisering.³⁹

En central del i landets ekonomiska utveckling är att förstärka sina positioner i de teknologiska värdekedjorna och producera högre värde i sektorer som exempelvis jordbruk och fordonsindustrin. Genom att klättra högre upp och stå för större värden och mer avancerad produktion i globala produktions- och servicekedjor, vill Thailand höja kvaliteten i sin ekonomi och därigenom skapa större välbefinnande. Men kopplat till detta är också den thailändska militärens ambition att utveckla sin inhemska försvarsindustri. Thailand siktar på att i högre grad bli teknologiskt självförsörjande, inte bara inom sin nationella civila ekonomi, utan även inom den inhemska försvarsindustrin.⁴⁰ Genom att reducera

³³ National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

³⁴ National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

³⁵ National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

³⁶ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

³⁷ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

³⁸ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

³⁹ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

⁴⁰ Prashanth Parameswaran, ”Thailand Defense Industry Ambition in the Headlines with Technology Transfer Prioritization”, *The Diplomat*, 2019-11-06. [https://thediplomat.com/2019/11/thailand-defense-industry-ambition-in-the-headlines-with-technology-](https://thediplomat.com/2019/11/thailand-defense-industry-ambition-in-the-headlines-with-technology-transfer-prioritization/)

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

landets beroenden av import, vill Thailand stärka nationell säkerhet. Därmed vill Thailand öka sin självförsörjning och utvecklas inom högteknologiska sektorer, vilket förväntas resultera i ökad nationell säkerhet och starkare ekonomi.⁴¹

2.2.2 Thailands målbilder utanför gränserna

Thailands målbild utanför sina gränser är att vara en ledande makt inom ASEAN och spela en central roll i Sydostasien. Thailand noterar de geopolitiska förändringarna där stormaktskampen mellan framför allt USA och Kina blir alltmer framträdande, och vill i största möjliga mån förhålla sig neutralt i denna rivalitet. Ambitionen är att balansera mellan Kina och USA, för att dra fördelar av stormakternas rivalitet. Thailand ser en multipolär världsordning framför sig, där principen om statsuveränitet är en ledstjärna för hur internationella relationer ska utformas och praktiseras.

Den thailändska regeringen har ofta understrukit sin ledande roll i regionen.⁴² Thailands självbild är att landet är en regional stormakt, vilket också är en ställning landet söker att säkerställa. I synnerhet ser Thailand sig själv som den primära ledaren bland länderna på subkontinenten Sydostasien, medan man bör vara en framträdande ledare tillsammans med länder som Singapore och Indonesien för hela regionen, som även inkluderar ö-stater. Thailands mål är att inneha en position som initiativtagare för säkerhetssamarbete inom ASEAN. Det thailändska säkerhetsetablissemang ser sin roll som vägvisare inom i synnerhet icke-traditionell säkerhet, där man anser sig ha framstående förmågor inom försvarsdiplomati.⁴³ I den nationella säkerhetsplanen uttrycks explicit att Thailand ska lägga tyngdpunkt vid att skapa ett gynnsamt klimat för fredlig samexistens med sina grannländer, i ASEAN och inom internationella samfundet i stort, för att därigenom säkerställa sina egna nationella intressen.⁴⁴

Detta gestaltar sig bland annat i uppfattningen om att Thailand bör ta ledartröjan i olika ASEAN-utformade samarbetsformer, såsom *ASEAN Defence Ministers' Meeting* (ADMM), *ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus* (ADMM-Plus) och *ASEAN Regional Forum* (ARF). Likaså anses att Thailand bör vara drivande i utvecklingen av de bilaterala relationerna med andra ASEAN-medlemmar och grannländer. Målbilden att vara regional stormakt påverkar även delvis målsättningen för Thailands militära resurser. Förvisso fokuserar landets militär främst på hot inom och kring gränsområden, men den thailändska militären utvecklar även en försvarsmakt som skyddar mot externa hot och krig samtidigt som man också avser att spela en roll i regional säkerhet. Thailand vill medverka till att bibehålla fria och säkra farleder i regionens havsområden samt säkerställa tillgången till naturresurser. Utöver sina inrikes uppgifter inräknar Thailands flygvapen även internationella uppdrag såsom fredsbevarande uppgifter för FN samt att utgöra ett center i regionen för exempelvis räddningsinsatser och trafikkontroll.⁴⁵ Därtill finns uppfattningen att en regional stormakt ska ha en ledande försvarsmakt som konkurrerar med övriga regionala försvarsmakter, vilket motiverar anskaffning av vapensystem som kan agera även utanför landets gränser.

Samtidigt är Thailand mycket försiktig i sitt förhållningssätt i frågor om politik och säkerhet med andra länder i regionen. Tendensen har under senare år varit att avhålla sig från diskussioner om säkerhetsfrågor och konflikter inom ASEAN, vilket har underminerat den egna ansatsen att vara en regional stormakt. Den militärstödda regeringen har istället förlagt sitt fokus på inrikes angelägenheter, vilket har beskurit Thailands målbild och ageranden regionalt. På subkontinenten i Sydostasien har Thailand under senare år delvis förlorat inflytande till Vietnam, medan Thailands ekonomiska

transfer-prioritization/ (2023-12-01); Saperstein, Hadrien T., "A reckoning for Thailand's indigenous defence industry", *The Interpreter*, 2020-12-09. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/reckoning-thailand-s-indigenous-defence-industry> (2023-12-01).

⁴¹ Prashanth Parameswaran, 2019-12-06; Saperstein, 2020-12-09.

⁴² Thailand Ministry of Defence, 2022; Kiba, 2021-07.

⁴³ Kiba, 2021-07.

⁴⁴ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

⁴⁵ Royal Thai Air Force, 2020.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

besvär har underminerat dess generella roll i Sydostasien.⁴⁶ För att återta en ledande roll i ASEAN behöver Thailand åter bygga det förtroende och de kontakter med regionala motparter som militärjuntan har underminerat samt spela en mer framträdande och konstruktiv roll i frågan om Myanmar.⁴⁷

Det thailändska regionala agerandet avspeglar i mångt och mycket Thailands målbild i den globala geopolitiken. Thailändsk utrikespolitik präglas av att balansera goda relationer med samtliga stora aktörer, med andra ord med såväl USA och Väst generellt som Kina och Ryssland (mer om Thailands utrikespolitik i kapitel 4). Därmed eftersträvar Thailand neutralitet och att balansera sina intressen mellan världens stormakter. Den thailändska visionen för globalt styre lutar mot en multipolär värld som bereder handlingsutrymme för alla stater och är befriad från att enstaka stater dikterar villkoren. Thailand föredrar en värld där aktörer på den globala scenen förhåller sig neutrala till varandra och finner samarbetsområden där det är möjligt. Starka relationer kan upprättas även utan samsyn i värderingar. För Thailand är respekten för principen om nationers suveränitet central och man betonar sällan värderingar på bekostnad av andra samarbetsområden.⁴⁸

2.3 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete

Den thailändska hot- och målbilden går delvis i linje med svenska säkerhetsintressen, men delvis även potentiellt emot vad Sveriges intressen kan vara. Thailand delar Sveriges syn på betydelsen av att vidmakthålla fria och säkra farleder i regionens havsområden. Det finns starka svenska och europeiska säkerhetsintressen i att transportleder för världens handel hålls öppna, i synnerhet i en dynamiskt och ekonomiskt viktig region som Asien. Att Thailand framhåller vikten av att landets militär medverkar till att skydda fria och säkra transportleder är således i linje med svenska säkerhetsintressen.

Kopplat till detta finns även thailändska målbilder att bidra till FN:s fredsbevarande insatser liksom att verka som en ansvarsfull regional stormakt i Sydostasien. Att verka för fred och säkerhet via FN är samstämmigt med svenska intressen. Det är dock alltså oklart i vilken omfattning och i vilken form Thailand mäktar med att återta rollen som regional stormakt. Framtida regeringar kommer att utvisa dess inriktning. Ett ansvarstagande Thailand som tar större och tydligare initiativ för konfliktlösning inom ASEAN och Sydostasien skulle, ur svenskt säkerhetsperspektiv, vara positivt. Likaså kan thailändskt fokus på att stärka gränssäkerhet vara positivt ur ett svenskt perspektiv. Om Thailand kan bidra till att motverka vapen-, drog-, och människohandel i regionen bidrar det till större säkerhet.

Samtidigt finns även osäkerhet kring Thailands hot- och målbilder avseende gränssäkerhet. En militärmakt som repressivt inskränker gruppers rättigheter går emot svenska värderingar och i grunden även intressen för hur regionala och globala säkerhetsfrågor ska lösas. I detta ingår även det militär-royalistiska etablissemangets hotbild om inhemska partier och rörelser med demokratiska aspirationer, liksom den långtgående hot- och målbild som avser att ytterligare förankra inflytandet och maktställningen för monarkins institutioner. Visserligen berör inte andra länders inre angelägenheter alltså svenska säkerhetsintressen, men givet ett demokratiskt underskott i Thailand är dessa hot- och målbilder inte nödvändigtvis i linje med svenska demokratiska värderingar och principer.

Avslutningsvis finns liknande spörsmål avseende Thailands målbild om en multipolär värld. Den thailändska målbilden för en multipolär värld är sannolikt ytterst värdeneutral (likgiltig inför andra länders styrelseskick och bemötande av sin befolkning) och motsätter sig såväl spridning av demokrati

⁴⁶ Tita Sanglee, "Thailand's Vanishing Regional Leadership", *The Diplomat*, 2022-07-13. <https://thediplomat.com/2022/07/thailands-vanishing-regional-leadership/> (2023-12-01); Intervjuer i Bangkok, april 2023.

⁴⁷ Tita Sanglee, 2022-07-13; Intervjuer i Bangkok, april 2023.

⁴⁸ Parks, Thomas (2023) *Southeast Asia's multipolar future – Averting a new Cold War*, Bloomsbury Academic: London. ; Supalak Ganjanakhandee, "Thailand's 'complex engagement' approach in foreign policy: A balancing act", *ISEAS Yusof Ishak Institute*, 2020-03-31. https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/2020/02/ISEAS_Perspective_2020_23.pdf (2021-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

och mänskliga rättigheter som främjandet av ”liberala principer” inom ”den regelbaserade världsordningen”. Målbilden att förhålla sig neutral, oaktat värderingar och principer, involverar i förlängningen även en försvagning av Väst och dess ledande positioner i internationella institutioner. Därmed är den thailändska målbilden för en regelbaserad världsordning inte nödvändigtvis samstämmig med svenska säkerhetsintressen.

Thailands hot- och målbilder går således endast delvis i linje med svenska säkerhetsintressen. Vid beslut om försvarsmaterielsamarbete med Thailand är det därför värt att beakta ovanstående faktorer inom de thailändska hot- och målbilder för att i möjligaste mån väga det mot Sveriges säkerhetsintressen.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

3 Strategier för att uppnå målbilder

Thailands medel och strategier för att uppnå och möta de ovan nämnda målbilderna och säkerhetshoten ger militären en betydande roll. Armén deltar i utvecklingsprojekt runt om i Thailand för att förankra sitt och monarkins inflytande, samtidigt som militären ska genomgå reformer för att effektivisera och höja sina förmågor. En del i att höja dessa förmågor återspeglas i ansatserna om att öka den thailändska försvarsindustrins teknologiska självständighet. Utrikespolitiskt följer man generellt sett strategin om att balansera sina intressen och diplomatiska relationer mellan världens stormakter.

3.1 Arméns utspridda närvaro i samhället och konstitutionella inflytande

För att värna landets monarki och säkerställa nationell suveränitet har Thailands armé en central roll. Det är även inskrivet i Thailands konstitution att de militära styrkorna ska användas för nationell utveckling.⁴⁹ Utveckling och säkerhet är således tätt sammankopplade i rojalist-militärens perspektiv. Det innebär att militären är aktiv i landets olika utvecklingsprojekt som vanligtvis berör civila myndigheter, t.ex. inom jordbruk och skogsbruk, turism och utbyggnad av infrastruktur och skolor. Likaså ingår uppgifter inom icke-traditionell säkerhet, som att hantera människohandel, terrorism samt hälso- och miljöproblem. Genom att vara integrerad i det civila samhället söker militären att legitimera och indoktrinera befolkningen vad gäller arméns långtgående inflytande och roll i samhället. Därigenom vill man stärka kontrollen över det thailändska samhället och även uppnå större politiskt stöd för den samhällsordning man föredrar.⁵⁰

Armén och monarkin har även stärkt sin ställning via konstitutionella och institutionella mekanismer. Exempelvis framkommer i den nationella strategin (som gäller fram till 2037 och även är lag) bland annat att regeringen ska verka för att stärka lojaliteten till nationella institutioner och upprätthålla stabilitet i en demokratisk regim med kungen som statsöverhuvud. Konstitutionen stipulerar att denna 20-årsplan är juridiskt bindande att följa för samtliga framtida regeringar, samtidigt som den sätter riktlinjerna för varje departement. Den kommitté som överser lagen är emellertid i majoritet fylld av juntamedlemmar, vilket begränsar transparens och möjlighet till förändring. Vid klagomål kan man vända sig till den nationella kommissionen för anti-korruption, men även där utgör medlemmar från juntan majoritet. Likaså krävs minst en tredjedel av rösterna i senaten för att reformera konstitutionen. Men då senaten domineras av juntan är utmaningarna stora för att åstadkomma förändring. Landets nationalförsamling består av den militärutnämnda senaten med 250 platser samt de 500 platser som finns i representanthuset och väljs i nationella val. För att bli premiärminister krävs röster som motsvarar en majoritet, dvs minst 376 platser i nationalförsamlingen. Som valet 2023 påvisade är det således svårt att bli premiärminister utan stöd från militären som kontrollerar senaten. På så sätt har militären säkerställt stor makt i många institutioner, vilket vidmakthåller militärens inflytande.

Vidare har militären infört lagar som beskär medborgares rättigheter och skyddar det militär-royalistiska etablissemanget. Militära domstolar överskuggar civila domstolar, där domarna består av militära företrädare och målen specifikt relaterar till nationell säkerhet, majestätsbrott och uppvigling.⁵¹ Majestätsbrott straffas mycket hårt i Thailand och konstitutionsdomstolen har fastslagit att krav på reformer av monarkin kan likställas med försök till subversion och landsförräderi.⁵² Därtill har

⁴⁹ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

⁵⁰ Puangthong Pawakapan (2021), *Infiltrating Society: The Thai Military's Internal Security Affairs*. ISEAS Yusof Ishak Institute: Singapore.

⁵¹ Chambers (2021).

⁵² Regeringskansliet, Utrikesdepartementet, *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Thailand*, 2022-06-22. <https://www.regeringen.se/rapporter/2022/06/manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-i-thailand/> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

censur av media bedrivits mot information som misskrediterar monarkin och armén.⁵³ Med andra ord har det blivit svårare att opponera sig mot den militär-rojalistiska ledningen.

Den thailändska militären sprider således ut sin närvaro och infiltrerar i Thailands olika samhällssektorer och institutioner. Det avspeglas i hur armén är verksam även i icke-militära områden samt hur konstitutionella inslag indirekt ger militären starkt inflytande i Thailands politik. På så sätt söker man säkerställa monarkins ställning och upprätthålla militärens makt.

3.2 Reformer för att effektivisera och höja militära förmågor

För att säkerställa nationell säkerhet från både inrikes och internationella militära hot ska den thailändska armén ha förmågor och potential minst i paritet med motsvarande andra länder i den sydostasiatiska regionen.⁵⁴ En viktig strategi för att uppnå denna målbild är genom reformer som syftar till att effektivisera och höja landets militära förmågor. Via dessa reformer vill Thailand kunna höja sin försvarsförmåga och lösa konflikter genom försvarsgrensgemensamma operationer.

Reformerna syftar givetvis till att förbereda försvarsmakten för externa hot mot landets territoriella integritet och suveränitet samt att upprätthålla en militär förmåga i paritet med länder i övriga regionen. Men strategin för militära reformer återspeglar även landets starka fokus på säkerhet innanför och omkring Thailands gränser. Således uttrycks att försvaret ska vara förberett för multidimensionella hot. De höjda militära förmågorna inbegriper också stärkt cybersäkerhet, förbättrad underrättelseverksamhet, satsningar på rymdförmågor och fokus på ökat civilt deltagande i militära operationer (med fokus på att förmedla betydelsen av monarkin, religionen och nationen till landets yngre generation).⁵⁵

De militära reformerna är också del i en strategi för att förbättra arméns anseende. I de kungjorda reformerna ingår därför ansatsen om att bekämpa korrruptionen inom landets säkerhetsmyndigheter och att reducera antalet personal i en uppsvälld och ineffektiv försvarsmakt. Det återstår dock att se hur långtgående och genuina dessa reformer blir.

3.3 Ökat fokus på inhemsk försvarsindustri

Som ett led i att förstärka sin försvarsförmåga vill Thailand utveckla sin inhemska försvarsindustri. Genom att reducera importberoenden anser det thailändska försvaret att nationell säkerhet stärks och att försvarsindustrin utvecklas.

Thailands policyplaner lyfter fram strategin att öka satsningar på den inhemska försvarsindustrin för att utveckla större självförsörjning och därmed bli mindre sårbar.⁵⁶ I detta ingår att prioritera teknologiöverföring vid köp av försvarsmateriel för att möjliggöra inhemsk produktion.⁵⁷ Likaså har Thailand aviserat ökat stöd till landets forskning och utveckling (FoU) samt försvarsproduktion genom olika samarbetsprogram.

Strategin om att utveckla förmågan inom inhemsk försvarsproduktion reflekterar strävan efter förbättrad försvarsförmåga, men även ambitionen om större självständighet relativt omvärlden. I en geopolitiskt osäker omvärld vill Thailand så långt som möjligt undvika att luta sig åt någon sida, vilket en starkare inhemsk försvarsindustri skulle bidra till.

⁵³ Chambers (2021).

⁵⁴ Thailand Ministry of Defence, 2022

⁵⁵ National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018; Thailand Ministry of Defence, 2022.

⁵⁶ Prashanth Parameswaran, 2019-11-06.

⁵⁷ Saperstein, 2020-12-09.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

3.4 Balansera intressen och förhålla sig neutralt mellan stormakter

Thailands strategi för sina internationella relationer återspeglar dess målbild, d.v.s. att sällan välja sida i sitt engagemang med stormakter och istället förhålla sig neutralt för att dra egna fördelar beroende på situationen och landets egna intressen. Såväl regionalt som globalt betonas vikten av att fortsätta samarbete med länder inom olika ramverk och nivåer, både inom multilaterala institutioner och bilaterala utbyten.

Den thailändska utrikespolitiken uppfattas ofta bedriva ”bambudiplomati”.⁵⁸ Begreppet syftar till Thailands sedan länge förda utrikespolitik om att ”böja bambu med vinden”, vilket handlar om långtgående flexibilitet och pragmatism där nationella intressen säkerställs beroende på situation.⁵⁹ Thailand uppfattar att den globala världsordningen skiftar mot ett multipolärt system, där Kina och Ryssland utmanar amerikanskt inflytande. Den nationella säkerhetsplanen pekar på att denna nya globala maktbalans tvingar Thailand att anta ett mer flexibelt förhållningssätt i den internationella politiken för att upprätthålla balansen i sina relationer med världens stormakter. Detta avser i synnerhet militära och säkerhetsorienterade relationer.⁶⁰

Därmed utgör balansering och undvikande av konflikter alltför centrala beståndsdelar i Thailands strategi för internationella relationer. Det thailändska försvarsdepartementet lyfter specifikt fram att Thailand bör bibehålla militära och säkerhetssamarbeten med både supermakter (t.ex. Kina) och allierade (USA) samt internationella organisationer på såväl bilateral som multilateral nivå.⁶¹ Relationerna ska underhållas och utvecklas genom olika kanaler och mekanismer, exempelvis via militär diplomati och utbildning samt gemensamma militära övningar, deltagande i FN:s fredsbevarande insatser, samarbete inom humanitärt stöd och katastrofhjälp, och arrangemang av försvars- och säkerhetsutställningar. Liknande strategi anförs gällande Thailands roll i Sydostasien, där Thailand avser integrera säkerhetssamarbete med länder i regionen, men också med länder utanför regionen, inom ramen för olika ASEAN-forum.⁶²

3.5 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete

De thailändska strategierna för att möta säkerhetshoten och uppnå sina målbilder medför i stort liknande innebörd för Sveriges säkerhetsintressen som landets hot- och målbilder gör. Thailands strategi att reformera militären kan å ena sidan harmonisera med svenska intressen, genom att bidra till regional säkerhet i form av ökat skydd av maritima transportleder, stärkt grännsäkerhet och förbättrade bidrag till fredsbevarande insatser. Å andra sidan finns risken att en moderniserad militär använder sina resurser för långtgående ingrepp mot demonstranter eller inskränkning av utsatta grupper längs gränserna. Thailand har därtill en tydlig strategi om att bana väg för ökad militär närvaro och stärkt militärt inflytande i landet. I ett land där armén redan har utbrett inflytande över politik och i samhället skulle strategin kunna skärpa militärens maktställning, vilket kan vara en motsättning mot svenska demokratiska värderingar.

⁵⁸ Jittipat Poonkham, “The bambo breaks: Thailand’s diplomatic challenge”, *The Strategist*, 2021-09-10. <https://www.aspistrategist.org.au/the-bamboo-breaks-thailands-diplomatic-challenge/> (2023-12-01).

⁵⁹ Tita Sanglee, “What would Thailand’s Foreign Policy Look Like Under Pita Limjaroenrat’s Leadership?”, *The Diplomat*, 2023-03-03. <https://thediplomat.com/2022/03/what-would-thailands-foreign-policy-look-like-under-pita-limjaroenrats-leadership/> (2023-12-01).

⁶⁰ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

⁶¹ Thailand Ministry of Defence, 2022.

⁶² Thailand Ministry of Defence, 2022; National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

Thailands strategi av bambudiplomati gör att landets utrikespolitik är nyckfull inom den förutsägbara ramen om att balansera mellan stormakter genom neutralitet. Thailand hänvisar kontinuerligt till principen om statssoveränitet och är ovillig till att välja sida och engagemang med krav. Detta neutrala förhållningssätt är en förutsägbar utgångspunkt där landet vill maximera sina egna intressen. Men i linje med bambudiplomatins förfarande, att bända den ”utrikespolitiska bambun” dit vinden blåser riskerar thailändskt agerande att bli nyckfullt. Detta väcker frågor om vart Thailand är på väg och vilka positioneringar som är att vänta. Hur långt kommer Thailand att gå i samarbeten med länder som Kina och Ryssland? I vilka områden distanserar respektive närmar sig Thailand från svenska positioner på den internationella scenen? Detta medför potentiellt stora frågetecken för svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand och till vilken grad Thailand gör avsteg från eller går i linje med svenska säkerhetsintressen. Nästa kapitel utforskar detta djupare.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

4 Thailands internationella relationer

Sedan 2014 års kupp har Thailands internationella relationer blivit alltmer svårnavigerade. Detta beror inte bara på omvärldens fördömanden av militärjuntan, utan är också en konsekvens av den thailändska regeringens ökade fokus på intern säkerhet. Thailand har under senare år distanserat sig alltmer från den internationella scenen, något som den nya regeringen kan komma att förändra..

Som tidigare nämnts kännetecknas thailändsk utrikespolitik av ”bambudiplomati”. Thailand vill säkerställa nationella intressen genom att balansera mellan stormakter och strategiskt bygga relationer baserade på samarbete och ömsesidighet. Thailand kräver inte gemensamma värderingar för att ha goda relationer med andra länder. Engagemang präglas av icke-intervention i inrikespolitisk utveckling, och sker istället genom utbyten inom olika områden och nivåer.⁶³ Följaktligen betonar Thailand återkommande betydelsen av ASEAN och FN för de regionala och globala relationerna.

Ingenstans är den thailändska bambudiplomatin så tydlig som i relationerna till USA och Kina. Medan den thai-amerikanska alliansen (mer om denna under sektion 4.3.1.) urvattnas stärks Thailands ekonomiska och militära samarbeten med Kina. Thailand värnar alliansen med USA men fortsätter fördjupa relationen till Kina, som man till skillnad från Washingtons inte ser som något hot. Thailand balanserar medvetet mellan de två stormakterna för att maximera sina intressen från båda sidor, vilket innebär att de nära banden med Kina i minsta mått ser ut att bestå. Detta skapar utmaningar för länder som Sverige med försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

4.1 Thailands ekonomiska flöden alltmer fokuserade i Asien

Thailand har alltjämt viktiga relationer med flera stormakter och länder i Asien. I synnerhet har länder i närområdet blivit allt viktigare, även om stormakter som USA och EU är fortsatt betydelsefulla för Thailand. Över åren har Thailands ekonomiska tyngdpunkt förskjutits mot närområdet. Asiatiska länder har stort genomslag bland de främsta utländska investerarna och i landets handelsmönster.

Kina är sedan 2013 Thailands största handelspartner, varav det kinesiska handelsutbytet år 2022 motsvarade strax under 18 procent av Thailand totala handel (se Tabell 1).⁶⁴ Likaså har Japan länge varit en ekonomisk central aktör i den thailändska ekonomin. Frånsett år 2022, då thailändska handeln med Japan stod för över 11 procent av thailändsk total handel, har Japan under de senaste tio åren varit Thailands näst största handelspartner. Bland de enskilda sydostasiatiska länderna är Malaysia, Vietnam, Indonesien och Singapore viktiga handelspartners, och mer än en femtedel av Thailands totala handel sker med ASEAN. USA och EU är dock fortsatt viktiga handelspartners för Thailand, särskilt som exportmarknader. År 2022 motsvarade det amerikanska handelsutbytet nästan 10.5 procent av Thailands totala handel medan EU:s sammanlagda handel med Thailand stod för 8 procent.

⁶³ Supalak Ganjanakhundee, 2020-03-21.

⁶⁴ Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce, *Major Trading Partners*. <https://tradereport.moc.go.th/TradeEng.aspx> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

2012	2017	2022
1. Japan: 72,183 (15.1%)	1. Kina: 73,745 (16.1%)	1. Kina: 105,197 (17.9%)
2. Kina: 63,990 (13.4%)	2. Japan: 54,120 (11.8%)	2. USA: 65,278 (11.1%)
3. USA: 35,306 (7.4%)	3. USA: 41,369 (9 %)	3. Japan: 59,134 (10 %)
4. Malaysia: 25,531 (5.3%)	4. Malaysia: 21,926 (4.8%)	4. Malaysia: 27,049 (4.6%)
5. Indonesien: 19,304 (4%)	5. Vietnam: 16,541 (3.6%)	5. Vietnam: 21,197 (3.6%)
6. Singapore: 18,670 (3.9%)	6. Singapore: 16,180 (3.5%)	6. UAE: 20,474 (3.5%)
7. UAE: 18,533 (3.9%)	7. Indonesien: 16,146 (3.5%)	7. Indonesien: 19,958 (3.4%)
8. Australien: 15,210 (3.2%)	8. Hongkong: 15,208 (3.3%)	8. Singapore: 18,477 (3.1 %)
9. Hongkong: 14,998 (3.1%)	9. Australien: 14,921 (3.3%)	9. Australien: 18,316 (3.1%)
10. Schweiz: 13,840 (2.9%)	10. Sydkorea: 12,658 (2.8%)	10. Indien: 17,708 (3%)

Tabell 1. Thailands främsta handelspartners år 2012, 2017 och 2022 i miljoner dollar och procentandel.

Källa: *Office of the Permanent Secretary Ministry of Commerce in Thailand (2023)*

Likaså står närområdet för en viktig del avseende utländska investeringar. De fem största länderna för utländska investeringar i Thailand var år 2022 Kina, Japan, USA, Singapore och Taiwan.⁶⁵ De fyra förstnämnda står för en majoritet av Thailands sammanlagda utländska investeringar över tid, varav Japan är det land som investerat mest i Thailand.⁶⁶

Utländska direktinvesteringar hade en nyckelroll i Thailands industrialisering och för landets integration i de globala värdekedjorna. Huvudsakliga sektorer som har varit viktiga för den thailändska utvecklingen är fordonsindustrin liksom elektronik- och textilindustrin. Initialt stod USA för största delen av utländska investeringar, men under 1980-talet tog japanska investeringar i Thailand kraftigt fart och övertog rollen som dominerande investerare i landet. Japan är alltjämt en dominerande aktör gällande investeringar i tillverkningsindustrin, men andra länder ökar sina andelar, både bland sydostasiatiska länder där framför allt Singapore är en tongivande investerare, och utanför Sydostasien där i synnerhet Kina är framträdande.⁶⁷

4.2 Thailands vapenimport: diversifiering men framväxande stormaktslinjer

Thailand är beroende av import för merparten av sin militära materiel. Enligt *Stockholm International Peace Research Institute* (SIPRI) består 98 procent av Thailands uppköp av större vapensystem av importer. Samtidigt innebär Thailands begränsade inhemska vapenindustri att licenstillverkad vapenproduktion utgör knappt tre procent av denna import.⁶⁸ Importen består av en blandning av västlig och icke-västlig materiel. Denna blandning är en följd av thailändska inrikes- och utrikespolitiska skiftningar, men det är också ett resultat av vilka som kan sälja materiel för rimliga priser och efterfrågad kvalitet. Markfordon importeras exempelvis från Ukraina, medan avancerad utrustning

⁶⁵ The Nation, *Thailand's FDI magnet still strong with 36% rise last year*, 2023-03-02. <https://www.nationthailand.com/thailand/economy/40025349> (2023-12-01).

⁶⁶ OECD, *OECD Investment Policy Reviews: Thailand*, 2021-01-26. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/59874f17-en/index.html?itemId=/content/component/59874f17-en> (2023-12-01); Aranya Siriphon och Fanzura Banu, "The Ones to Watch: Chinese Investors in Thailand, Trends and Opportunities", *The Fulcrum*, 2021-12-10. <https://fulcrum.sg/the-ones-to-watch-chinese-investors-in-thailand-trends-and-opportunities/> (2021-12-01).

⁶⁷ OECD, 2021-01-26.

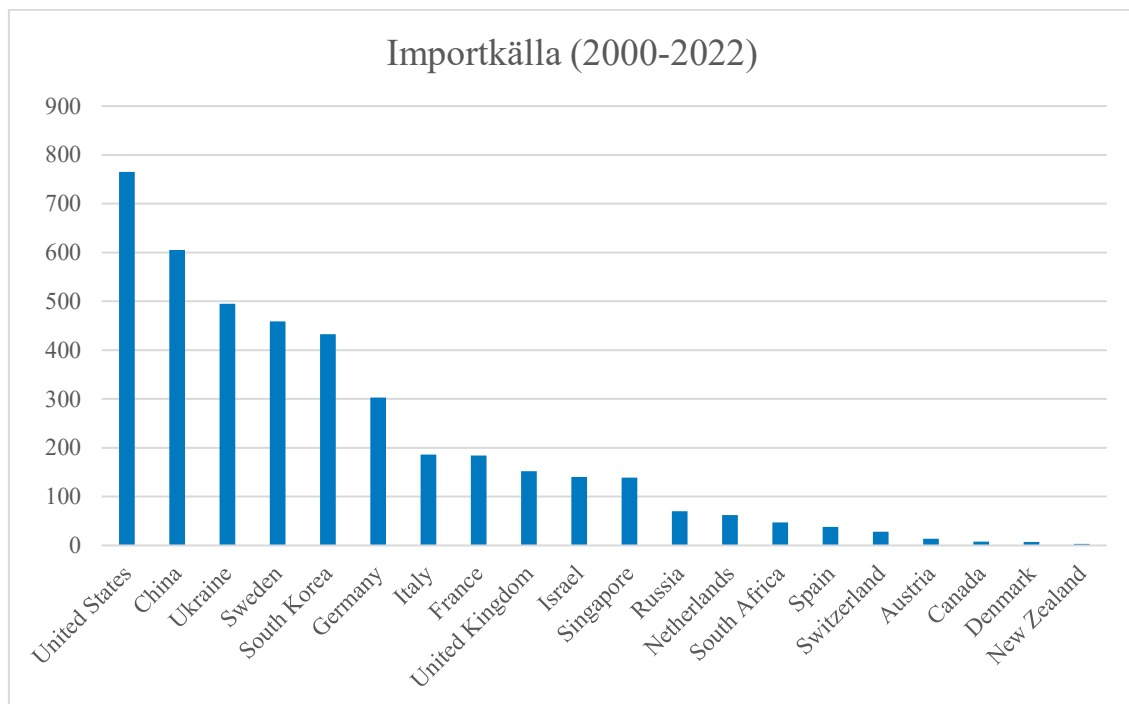
⁶⁸ Lucie Beraud-Sudreau, Xiao Liang, Siemon T, Wezeman and Ming Sun, "Arms-production capabilities in the Indo-Pacific region", *SIPRI*, 2022-10. <https://www.sipri.org/publications/2022/research-reports/arms-production-capabilities-indo-pacific-region-measuring-self-reliance> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

som exempelvis stridsflyg har köpts in från USA och Sverige. Mellan 2000 och 2022 stod flygplan för 41 procent av Thailands totala vapenimport.⁶⁹ Bland övriga vapenkategorier kan noteras att 18 procent av importen bestod av pansarfordon, medan fartyg stod för nästan 12 procent, och sensorer respektive robotar motsvarade omkring 10 procent vardera av Thailands vapenimporter.

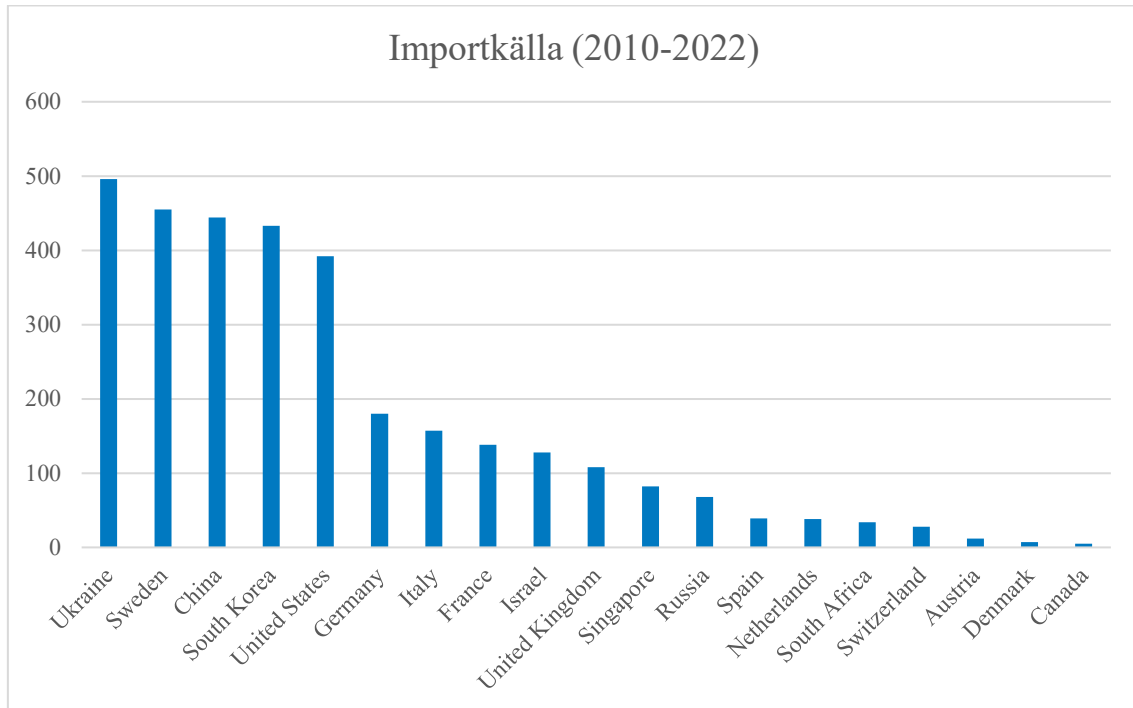
Statistik från *SIPRI* visar på att thailändsk vapenimport kommer från en blandad skara av ursprungsländer. Mellan 2000 och 2022 har Thailand importerat vapen från 20 olika länder (se Figur 1). Under detta tidsspänn syns att USA och Kina är Thailands främsta källor för vapenimport. USA har över lång tid varit en stor vapenexportör till Thailand, medan kinesisk vapenexport framför allt tog fart från 2011 och framåt.

Figur 1. Vapenimport från ursprungsland, 2000-2022, miljoner TIV. Källa: SIPRI (2023)

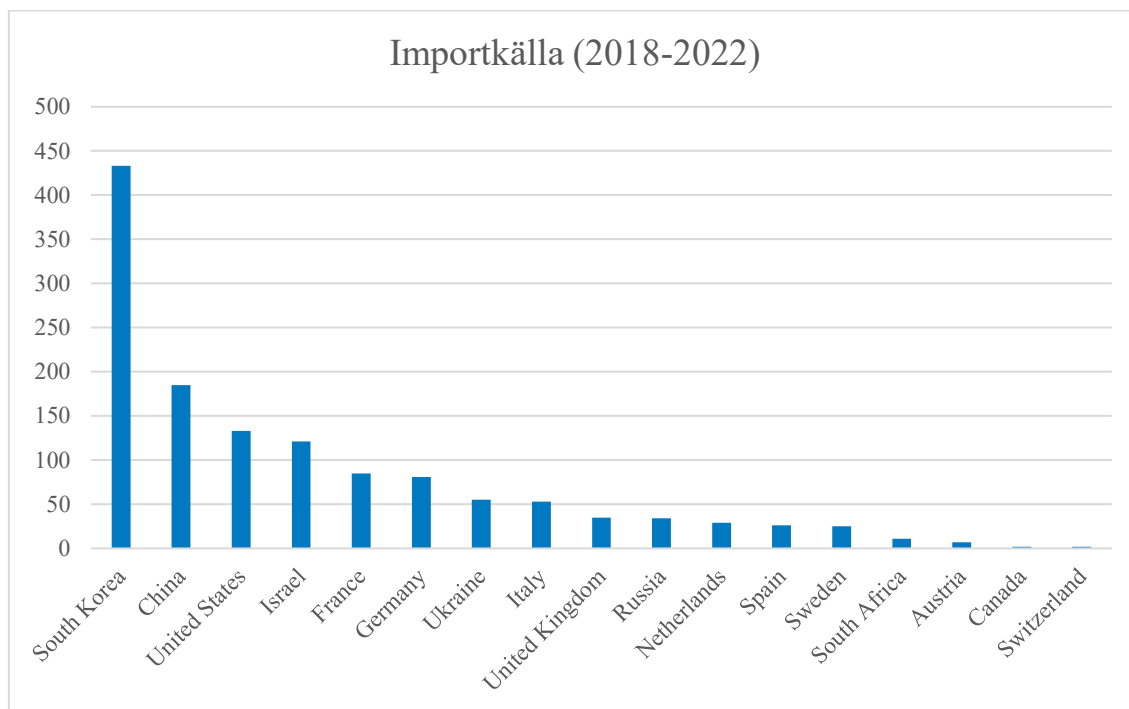
Det är dock värt att notera att nära hälften av USA:s export skedde innan 2010. Därefter har rankingen förändrats med Ukraina i topp, följt av Sverige, Kina, Sydkorea och sedermera USA (se Figur 2). Även länder som Tyskland, Italien, Frankrike, Israel och Singapore är relativt stora vapenexportörer till Thailand. Att Ukraina har varit främsta importkälla under dessa år beror på landets exporter av markstridsfordon till Thailand fram till 2018.

⁶⁹ SIPRI, *SIPRI Arms Transfers Database*, 2023. <https://www.sipri.org/databases/armstransfers> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Figur 2. Vapenimport från ursprungsland 2010-2022, miljoner i TIV. Källa: SIPRI (2023)

Över åren har Kina exporterat en mängd olika system till Thailand, främst artilleripjäser och markfordon men även många fartyg. Framöver kommer Kina sannolikt också att exportera ubåtar. Bland övriga stora vapenexportörer har Ukraina, som tidigare nämnts främst levererat markfordon, medan USA bland mycket annat exempelvis har exporterat flygplansmotorer, helikoptrar och robotar. Sverige har bland annat skickat stridsflygplanet JAS 39 Gripen samt eldledningsradar och luftbevakning. För andra betydande vapenexportörer till Thailand har Tyskland levererat främst motorer till fartyg och fordon samt sonar, medan Italien bland annat stått för radarsystem och flygartilleri, och Frankrike transporthelikoptrar. Likaså har Israel exporterat materiel som radarsystem, artilleri och drönare. Sydkorea är den största vapenimportkällan för Thailand under åren 2018-2022 (se Figur 3), vilket främst är till följd av omfattande export av träningsflygplanet T-50 till Thailand.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Figur 3. Vapenimport från ursprungsland, 2018-2022, miljoner TIV. Källa: SIPRI (2023)⁷⁰

Det är viktigt att notera att denna sammanställning inte återspeglar monetära värden. SIPRI använder *Trend Indicator Value (TIV)* som en värdeindikator för vapentransaktioner, vilket inte är detsamma som ett monetärt värde. Det bör också påpekas att sammanställningen inte återger en fullständig nulägesbild. Bland annat saknas det stora amfibiefartyg som Kina nyligen har levererat till Thailand. Många leveranser är dessutom koncentrerade till ett fåtal år, vilket betyder att exempelvis den omfattande leveransen av sydkoreanska träningsflygplan mellan 2018 och 2020 innebär att Sydkoreas ställning som vapenleverantör till Thailand kan minska. Därtill talar inte heller siffrorna om vilka system som helt eller delvis tillverkas lokalt i Thailand genom licensavtal.

Sammantaget har Kina fått en allt starkare roll för Thailands materielförsörjning. Thailand förlitar sig dock fortfarande på västländer för avancerad utrustning som stridsflygplan, radar- och sensorsystem samt motorer. Däremot är Kina en viktig importkälla för militär utrustning till lägre kostnader (mer om detta i sektion 4.4.1), vilket kopplar an till landets utmaningar i relationen till USA. Thailand har ett nära militärt och ekonomiskt samarbete med USA och är en av fem amerikanska allierade i Asien. Samtidigt har Thailand på senare åren utvecklat starka band till Kina som blir allt mer inflytelserikt i landet och regionen. Sin utrikespolitiska tradition trogen försöker Thailand att balansera mellan de två stormakterna för att maximera sina intressen. Nedan följer en redogörelse för Thailands balansakt mellan USA och Kina.

4.3 Thailand-USA: en allians med toppar och dalar

Thailand och USA har sedan början på kalla kriget haft en nära relation. 1950 lade länderna grunden för ett nära ekonomiskt och militärt samarbete genom undertecknandet av *U.S.-Thai Economic and Technical Cooperation Agreement* och *U.S.-Thai Military Assistance Agreement*.⁷¹ Fyra år senare stärktes relationen när båda länderna anslöt till *Southeast Asian Treaty Organization (SEATO)*, en

⁷⁰ Det är viktigt att notera att denna sammanställning inte återspeglar monetära värden. SIPRI använder *Trend Indicator Value (TIV)* som en värdeindikator för vapentransaktioner, vilket inte är detsamma som ett monetärt värde.

⁷¹ Kiba, 2021-07.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

allians formad för att motverka kommunistiska framsteg i regionen. Trots att pakten senare upplöstes utgör den, tillsammans med 1962 års *Thanat-Rusk communiqué*, grunden för den amerikansk-thailändska alliansen. I kommunikén lovar USA att komma till Thailands undsättning om landet blir attackerat. Därmed blev Thailand tillsammans med Filippinerna en av USA:s två allierade i Sydostasien. År 2003 fick Thailand status av USA som *major non-NATO Ally*, vilket beviljar Thailand större tillträde till säkerhetssamarbete och militärt stöd, inklusive vapeninköp.⁷²

Relationen mellan länderna har under åren genomgått både upp- och nedgångar. Under kalla krigets dagar gagnades Thailand av amerikanskt bistånd och stöd. Genom ländernas allians har den thailändska militären konsoliderat sin maktställning inom Thailands politiska system. USA har bistått Thailand i att bygga upp och modernisera landets militära styrkor. Under Vietnamkriget samarbetade de två länderna, då USA fick tillgång till thailändska flygbaser, samtidigt som Thailand sände en truppstyrka på 2 000 man till Vietnam för att strida mot nordvietnamesiska kommunister.⁷³ Därefter har bland annat samarbetet i samband med tsunamikatastrofen 2004 samt fortskridandet av *Cobra Gold* – en av de största multilaterala gemensamma militärövningarna i den asiatiska regionen och med amerikanskt-thailändskt gemensamt värdskap – sedan 1982, stärkt relationen.⁷⁴

Emellertid har relationen också haft problem. Amerikanskt tillbakadragande av militära styrkor från kontinentala Sydostasien i mitten av 1970-talet och tillkortakommanden i amerikanskt stöd till Thailand under landets finanskris i slutet av 1990-talet, utmanade stabiliteten och tron på alliansen.⁷⁵ Likaså var de bilaterala relationerna mycket ansträngda efter militärkuppen i Thailand år 2014. Washington riktade då stark kritik mot militärjuntan och skar ned på försvarsengagemang med Thailand i protest mot juntans övertagande av makten. USA avbröt finansiellt stöd till Thailand, skalade ned sin närvaro i *Cobra Gold*, exkluderade Thailand från världens största internationella maritima militärövning *Rim of the Pacific Exercise (RIMPAC)* samt upphörde med gemensamma träningsprogram för thailändsk polis.⁷⁶

4.3.1 Alliansen mellan USA-Thailand idag:

Idag har relationerna mellan USA och Thailand åter normaliserats. Enligt medieuppgift har bilaterala militära utbyten ökat med 180 procent sedan 2018 medan amerikanska utrikesdepartement uppger att de två länderna årligen genomförde över 400 olika militära engagemang och övningar innan COVID-19 pandemin drabbade världen.⁷⁷ Den militära komponenten av alliansen fortsätter att vara stark, även om Thailands relation med Kina utmanar banden. I november 2019 undertecknade de två ländernas dåvarande försvarsministrar ett *Joint Vision Statement 2020 for the U.S.-Thai Defense Alliance*, där de två sidorna utlovar samarbete, ökad interoperabilitet, militär modernisering och mer informationsdelning samt övningar och utbildning.⁷⁸ 2022 var dessutom ett år då Biden-administrationen ansträngde sig för att stärka relationen med Thailand efter att ha anklagats för att under åren ha negligerat sin allianspartner. I maj 2022 höll länderna för första gången *US-Thailand Strategic and Defense Dialogue* och månaden därpå slöts ett avtal om ett försvarsteknologiskt samarbete rörande

⁷² The Royal Thai Embassy in Washington, D.C., *Political – Security Cooperation*, 2023-02-24. <https://thaiembdc.org/political-security-cooperation/> (2023-12-01).

⁷³ Kiba, 2021-07.

⁷⁴ Parks, Thomas, "The Future of Thai-US Relations: Views of Thai and American Leaders on the Bilateral Relationship and Ways Forward", *The Asia Foundation*, 2018-08. <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2018/08/The-Future-of-Thai-U.S.-Relations.pdf> (2023-12-01).

⁷⁵ Parks, 2018-08.

⁷⁶ Pavin Chachavalpongpun, "Thailand in the midst of a US-China rivalry", *Strategic Review*, 2020-10-22. <https://sr.sgpp.ac.id/post/thailand-in-the-midst-of-a-us-china-rivalry> (2023-12-01).

⁷⁷ Fulco, Matthew and Chen Chuanren, "U.S.-Thai Military Alliance Is At A Crossroads", *Aviation Week Network*, 2023-07-19. <https://aviationweek.com/defense-space/budget-policy-operations/us-thai-military-alliance-crossroads> (2023-12-01); U.S. Department of State, *U.S. Security Cooperation With Thailand Fact Sheet*, 2022-10-31. <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-thailand/> (2023-12-01).

⁷⁸ U.S. Embassy & Consulate in Thailand, *Joint Vision Statement 2020 for the U.S.-Thai Defense Alliance*, 2019-11-17. <https://th.usembassy.gov/joint-vision-statement-2020-for-the-thai-u-s-defense-alliance/> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

detektionssystem för hot mot militära installationer.⁷⁹ Under sommaren skedde dessutom flera amerikanska högnivåbesök till Thailand, däribland av försvarsminister Lloyd Austin, som diskuterade militär modernisering och interoperabilitet med sin thailändske motsvarighet. Även utrikesminister Antony Blinken besökte Thailand, då han tillsammans med Thailands utrikesminister Don Pramudwinai undertecknade en bilateral kommuniké om ländernas strategiska allians.⁸⁰

USA är fortsatt en betydande källa för thailändsk vapenimport, i synnerhet avseende mer avancerade vapensystem. Amerikansk försäljning av försvarsmateriel till Thailand pausades efter militärkuppen 2014 men har sedan 2017 återupptagits. Enligt amerikanska utrikesdepartementet har Thailand över 3 miljarder dollar i aktiv *Foreign Military Sales* (FMS) från USA.⁸¹ Under åren 2019-2021 godkände Washington permanent export av försvarsmateriel till Thailand för mer än 605 miljoner dollar.⁸² De främsta kategorier av försvarsmateriel som gick till Thailand inkluderade eldledningssystem, laser- och utbildningsutrustning, skjutvapen samt militär elektronik. Bland vad utrikesdepartementet beskriver som ”betydande genomförda försäljningar” inkluderas bland annat lätta attackhelikoptrar (Boeing AH-6), medeltunga transporthelikoptrar (Black Hawk), Lakota-helikoptrar, uppgraderingar av F-16A/B multirollflygplan samt sjömålsrobotar (Harpoon).

Utöver vapenförsäljning förekommer också betydande mellanfolkliga band på det militära området mellan USA och Thailand, såsom utbildning, övning och andra regelbundna engagemang mellan ländernas styrkor. Genom *International Military Education and Training (IMET)* förser USA thailändska militära studenter med träning och utbildning för att höja förmågor inom viktiga områden och förbättra ländernas interoperabilitet. Thailand tar även emot amerikansk finansiering via *Southeast Asia Maritime Security Initiative (SAMSI)* och *Advanced Targeting Development Initiative (ATDI)* för träning och övning för olika typer av maritim säkerhet. 2022 deltog thailändsk personal i 244 olika USA-finansierade militära utbildningar.⁸³ USA skickar även amerikanska militär personal till thailändska militärhögskolor för egen utbildning samt militära rådgivare som stationeras i Thailand. Därtill genomför länderna bilaterala och multilaterala övningar, omkring 40 gemensamma övningar årligen. USA och Thailand delar årligen värdskap för regionens största multilaterala övning, Cobra Gold. Med 6 000 amerikansk personal, deltog USA med sitt största bidrag på ett decennium under 2023 års övning, där styrkor från 30 länder deltog, varav Thailand deltog med 3 000 personer.⁸⁴

De ekonomiska banden mellan USA och Thailand är också betydande. Även om länder som Kina och Japan tillhör Thailands främsta ekonomiska partners är USA alltså viktigt för Thailand. År 2022 var ett uppsving för de thai-amerikanska ekonomiska banden. USA var Thailands största exportmarknad och den totala bilaterala handeln uppgick till över 65 miljarder dollar, vilket gjorde USA till Thailands näst största handelspartner, motsvarande nästan 10,5 procent av Thailands totala handel.⁸⁵ Bland annat handlar länderna med varor inom maskinteknik elektronik, gummi, plast och matprodukter. Länderna har ännu inget bilateralt frihandelsavtal då de är oense om internationella immateriella rättigheter. Under 2022 anslöt sig dock Thailand till det amerikanskt initierade *Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF)*. IPEF är ett regionalt ramverk för samarbete inom fyra områden: handel, leverantörskedjor, miljövänlig ekonomi och rättvis ekonomi. Därtill är USA en betydande källa för

⁷⁹ U.S. Department of State, *U.S.-Thailand Strategic Defense Dialogue*, 2022-05-10. <https://www.state.gov/u-s-thailand-strategic-and-defense-dialogue/> (2023-12-01); U.S. Air Force, *US, Thailand sign landmark information exchange agreement*, 2022-06-08. <https://www.af.mil/News/Article-Display/Article/3057019/us-thailand-sign-landmark-information-exchange-agreement/> (2023-12-01).

⁸⁰ Zawacki, Benjamin, "U.S.-Thai Relation Have An Alliance Problem", *Foreign Policy*, 2023-05-12. <https://foreignpolicy.com/2023/05/12/united-states-thai-relations-alliance-china-problem/> (2023-12-01).

⁸¹ U.S. Department of State, 2022-10-31.

⁸² U.S. Department of State, 2022-10-31.

⁸³ U.S. Department of State, 2022-10-31.

⁸⁴ Regalado, Francesca, "Thailand, U.S. resume Cobra Gold military exercise at full scale", *Nikkei Asia*, 2023-02-28. <https://asia.nikkei.com/Politics/Defense/Thailand-U.S.-resume-Cobra-Gold-military-exercise-at-full-scale> (2023-12-01).

⁸⁵ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

investeringar i Thailand. 2022 var USA tredje största utländska investerare i landet.⁸⁶ Thai-amerikanska ekonomiska band spänner över flera områden, från jordbruk till konsumtionsvaror till samarbeten inom försvars- och rymdindustrier.⁸⁷

4.3.2 Relationen repareras men är den tömd på innehåll?

Samtidigt har alliansen mellan USA och Thailand problem. Trots nya närmanden efter några frostiga år trampar alliansen vatten och har blivit allt ihålligare. En central anledning är att USA och Thailand idag saknar en gemensam hotbildsuppfattning och där synen på Kina utgör en växande skiljelinje mellan de två allierade. Under kalla kriget förenades USA och Thailand i sitt strategiska motstånd mot kommunism, medan början på 2000-talet sammanförde de två länderna i kriget mot terrorismen. Idag utgör Peking det övergripande strategiska hotet för Washington, och det är en hotbild som USA samlar andra allierade kring, exempelvis Japan, Australien och Filippinerna. Thailand delar däremot inte denna bild av Kina. Den thai-kinesiska relationen är förvisso inte problemfri, men Bangkok uppfattar inte Kinas ökade ekonomiska, politiska och militära inflytande i regionen som ett direkt hot mot thailändska intressen. Länderna har inga territoriella dispyter samtidigt som Kina sedan nästan ett decennium tillbaka är Thailands största handelspartner.⁸⁸ För Washington utgör Kina en konkurrent, en rival och ett hot, medan inställningen i Bangkok är att Kina är en viktig samarbetspartner, en vän och ofta en källa till stabilitet.⁸⁹

Skillnaden i synen på Kina är ett växande skav i alliansen mellan USA och Thailand. Efter att Washington distanserat sig från Bangkok 2014 stärktes banden mellan Bangkok och Peking. De militära relationerna fördjupades, samtidigt som Kinas ekonomiska betydelse för Thailand har fortsatt att öka. Washington är orolig för att Thailands växande militära relationer med Kina kan riskera att amerikansk militärteknologi och underrättelse överförs till PLA. Detta kan hindra utvecklingen av alliansens militära samarbete. Cobra Gold har förvisso återupptagits med full styrka och Thailand har köpt 60 pansarskyttefordon av typen Stryker, fyra Black Hawk-helikoptrar samt 50 Hellfire-robotar och raketer med punktverkan från USA, men givet thailändska arméns storlek anser vissa bedömare att det är småskaligt.⁹⁰ En potentiellt mer betydelsefull återspeglning av relationen innefattar thailändska flygvapnets förfrågan till USA om att köpa åtta F-35A Lighting II. Enligt uppgifter har USA nekat Thailands förfrågan med hänvisning till produktionsbegränsning och brist på thailändsk förmåga att underhålla och operera F-35A, men en ytterligare stark anledning är den thailändska arméns nära band till PLA och risken för kinesisk tillgång till ett av USA:s mest avancerade stridsflyg.⁹¹

Samtidigt finns sedan flera decennier osäkerhet i Thailand gällande amerikanskt åtagande.⁹² I Thailands säkerhetstablissemang råder djup besvikelse över USA:s agerande efter 2014, vilket anses vara en inbladning i Thailands inrikes angelägenheter. Därtill anses amerikanska vapensystem vara dyra, om än med högsta kvalitet, och det finns farhågor om framtida embargoer i händelse av att de politiska relationerna försämras igen. I samband med dessa osäkerheter finns en uppfattning om att Peking kan vara en potentiellt mer pålitlig samarbetspartner. Därtill är Bangkok också obekvämt med den sino-amerikanska rivalitetens potentiella konsekvenser för regionen, vilket är en stormaktskonflikt

⁸⁶ Thailand Board of Investment, *Thailand 2022 Investment Pledges up 39% to USD20 Billion Helped by FDI flows in Electronics, EV, Data Centers*, 2023-01-13. https://www.boi.go.th/index.php?page=press_releases_detail&topic_id=133546&language=en (2023-12-01).

⁸⁷ U.S. Department of State, *The United States-Thailand Relationship Fact Sheet*, 2022-07-09. <https://www.state.gov/the-united-states-thailand-relationship/> (2023-12-01).

⁸⁸ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

⁸⁹ Zawacki, 2023-05-12.

⁹⁰ Storey, Ian, "Why is the U.S.-Thai Alliance Treading Water?", *Fulcrum*, 2023-04-03. <https://fulcrum.sg/why-is-the-u-s-thai-alliance-treading-water/> (2023-12-01); Abuza, Zachary, "America should be realistic about its alliance with Thailand", *War on the Rocks*, 2020-01-02. <https://warontherocks.com/2020/01/america-should-be-realistic-about-its-alliance-with-thailand/> (2023-12-01).

⁹¹ Fulco and Chen, 2023-07-19; Storey, 2023-04-03.

⁹² Zawacki, 2023-05-12; Parks, 2018-08.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

vars skuld Bangkok till stor del tillskriver Washington.⁹³ Trots positiva framsteg lider alltså den thai-amerikanska relationen av misstro, i vilken respektive sidas syn på Kina utgör en central beståndsdel.

Alliansen präglas idag av den otakt som USA och Thailand har i den övergripande strategiska riktningen. Båda länderna ser värde i de säkerhetsorienterade partnerskapen med varandra, i synnerhet gällande samarbete inom icke-traditionella säkerhetsutmaningar och framväxande teknologier.⁹⁴ För Thailand är alliansen inte bara viktig för amerikanskt försvarsengagemang såsom utbildning, försäljning av avancerade vapensystem och militärt skydd, utan även som en motvikt mot kinesiskt inflytande i regionen. Trots närmare relationer med just Peking, vill Thailand balansera mellan stormakter och undvika att en part får alltför stort inflytande. Ur amerikansk synvinkel är Thailand en geostrategiskt viktig allierad som ger USA tillträde till betydelsefulla baser inom den indopacifiska regionen, liksom för landets förhållandevis stora ekonomi och dess ledande roll i ASEAN. Men den avtagande strategiska samstämmigheten återspeglas i en rad frågor som har inverkan på säkerhetsalliansen, såsom ställningstaganden i Syd kinesiska havet, utvecklingen i Hongkong, samt Thailands ovilja att fördöma och sanktionera efter kuppen i Myanmar och Rysslands invasion av Ukraina.⁹⁵ Dessa frågor spelar in i den amerikansk-kinesiska rivaliteten, och Thailand har till amerikanskt förtret sökt neutralitet i dessa konflikter.

4.3.3 En allians med dimmig väg framåt

Relationen mellan USA och Thailand går en ovisst framtid till mötes. Detta är delvis beroende på Thailands inrikespolitiska utveckling, men också avhängigt dynamiken mellan USA och Kina samt djupet av åtagande USA framgent mäktar med gällande Thailand. Indikationer pekar på att alliansen bevaras men med risken att den successivt urvattnas i betydelse och nedgraderas till en andra eller tredje klassens typ av USA:s strategiska partnerskap i Asien. Det kan innebära att få större initiativ för att fördjupa alliansen kommer att genomföras.

Med detta sagt är de militära relationerna mellan USA och Thailand fortfarande mer omfattande än de thai-kinesiska. USA är alltså central för Thailand i form av säkerhetssamarbete och vapenhandel. Den amerikanska handeln med Thailand är fortsatt betydande, om än en bra bit efter thai-kinesisk handel. Likaså är Thailand en geostrategiskt viktig partner för USA i en region som är högprioriterad i Washington. Därmed finns intresse i båda länderna för att återfinna varandra, men frågan är om förutsättningarna tillåter det.

4.4 Thailand-Kina: från strategiskt hot till strategiskt partnerskap

Thailand och Kina har under de senaste decennierna utvecklat goda relationer. Länderna har historiskt och kulturellt starka band samtidigt som de är fria från territoriella dispyter med varandra. Detta har underlättat för thailändska regeringar att fördjupa såväl ekonomiska som militära relationer med Peking, trots alliansen med USA, samtidigt som Kinas inflytande i regionen oundvikligen har lett till en tydligare kinesisk närvaro även i Thailand.

Som del av Thailands anti-kommunistiska politik var relationen till den kommunistiska Folkrepubliken Kina länge ansträngd efter andra världskriget. I samband med sino-amerikanska närmanden och vietnamesisk expansion under 1970-talet kom Thailand dock att justera sin säkerhets- och hotbildsuppfattning gällande Kina. Länderna normaliserade sina diplomatiska relationer 1975 och förbättrade därefter förbindelserna, trots initial brist på ömsesidigt förtroende. Mot bakgrund av det

⁹³ Zawacki, 2023-05-12.

⁹⁴ Polling, Gregory B., Natalegawa, Andreyka and Tran Hudes, Simon, "Alliances in Need of Upkeep: Strengthening the U.S.-Philippine and U.S.-Thailand Partnerships", *Center for Strategic & International Studies*, 2021-08-05.

<https://www.csis.org/analysis/alliances-need-upkeep-strengthening-us-philippines-and-us-thailand-partnerships> (2023-12-01).

⁹⁵ Zawacki, 2023-05-12.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

gemensamt uppfattade hotet från Vietnam – där Thailand oroligt observerade vietnamesisk militärt agerande i Laos och Kambodja medan Kina motsatte sig Vietnams konfrontationer med Kambodja – utvecklades dock banden gradvis genom samarbete inom säkerhet och militära områden.⁹⁶ Under 1980-talet skiftade länderna fokus – med blandad framgång – mot att utveckla de ekonomiska förbindelserna och stärka de mellanfolkliga banden.

Relationen förbättrades avsevärt efter 1997 års asiatiska finanskris som drabbade Thailand hårt. I motsats till amerikansk motvillighet att bistå Thailand i krisen, avstod Kina från att devalvera sin valuta, renminbi, och sköt till en miljard dollar till det internationella räddningspaketet till Thailand.⁹⁷ 1999 skrev sedermera de två länderna under *Joint Declaration on the Cooperation Program of the 21st Century*, i vilket de åtog sig att stärka samarbetet inom bland annat militära, teknologiska, ekonomiska och kulturella områden.⁹⁸ Detta följdes senare upp 2012, då Kina och Thailand etablerade ett *Comprehensive Strategic Partnership*.⁹⁹ Därefter har de thai-kinesiska banden fortsatt att förbättras. I synnerhet stärktes relationen efter militärkuppen 2014. Till skillnad från amerikansk kritik om demokratiska inskränkningar och avbrutna vapenförsändelser så fortsatte Peking att fördjupa både ekonomiska och militära relationer med Bangkok. I det tomrum som USA efterlämnade klev istället Kina in och ökade försäljningen av en rad olika vapensystem till Thailand – utan anmärkningar på statskicketets natur eller värderingar och till ett billigare pris – och stärkte ländernas militära samarbete.¹⁰⁰

Relationen mellan Kina och Thailand är idag robust och god, om än inte helt friktionsfri. När president Xi Jinping träffade dåvarande premiärminister Prayut Chan-o-cha i november 2022 beskrev han den thai-kinesiska relationen som ”nära som en familj”.¹⁰¹ Länderna ska stärka samarbetet under *Global Development Initiative* och *Global Security Initiative*, vilka är kinesiska initiativ där Kina konceptualiserar sin syn på internationella relationer samt global utveckling och säkerhet.¹⁰² Därmed knyts länderna närmare varandra under en kinesiskt anförd syn på det internationella systemet, även om motsättningar kvarstår.

4.4.1 En familj med ekonomiskt starka band och närmare militärt samarbete

De två länderna har idag ett nära ekonomiskt engagemang. En betydande kinesisk diaspora i Thailand – som har stort inflytande över thailändsk ekonomi – har bidragit till att främja framförallt de ekonomiska banden mellan länderna.¹⁰³ Både Kina och Thailand är medlemmar i frihandelsavtalet *Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)* som inkluderar 15 länder i Asien- och Stillahavsregionen, och de två länderna har dessutom ett bilateralt frihandelsavtal på plats sedan 2003. Kina är sedan 2013 Thailands största handelspartner och 2022 motsvarade handeln med Kina nästan 18 procent av Thailands totala handel, att jämföra med 2012 och 2017 då Kina stod för över 13 respektive 16 procent av landets handel (se Tabell 1).¹⁰⁴

⁹⁶ Zhou Fangye (2013) ”The Development of Sino-Thai Relations: Status, Impetus, and New Strategic Opportunities”, *The International Journal of East Asian Studies*, Vol. 18, No. 1: 63-75.

⁹⁷ Han Enze (2022) ”Entrenching Authoritarian Rule and Thailand’s Foreign Policy Dilemma as a Middle Power.” *Asia Policy* 29, no. 4: 181-198.

⁹⁸ Zhou Fangye (2013).

⁹⁹ Han Enze (2022).

¹⁰⁰ Kiba, 2021-07; Lertpusit, Sivarin, “From Laissez Faire to Restriction to Cooperation: A History of Thai Responses to China’s Influence on Thai Chinese Education”, *ISEAS Yusof Ishak Institute*, 2023-03-27. <https://www.iseas.edu.sg/articles-commentaries/iseas-perspective/2023-21-from-laissez-faire-to-restriction-to-cooperation-a-history-of-thai-responses-to-chinas-influence-on-thai-chinese-education-by-sivarin-lertpusit/> (2023-12-01).

¹⁰¹ Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China, *President Xi Jinping Holds Talks with Thai Prime Minister Prayut Chan-o-cha*, 2022-11-19. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/202211/t20221119_10978201.html (2023-12-01).

¹⁰² Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand, *Joint Statement between the Kingdom of Thailand and the People’s Republic of China on Working Towards a Thailand-China Community with a Shared Future for Enhanced Stability, Prosperity and Sustainability*, 2022-11-19.

¹⁰³ Pavin Chachavalpongpun, 2020-10-22; Lertpusit, 2023-03-27.

¹⁰⁴ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Likaså var Kina den största utländska investeraren i Thailand år 2022, före Japan och USA, och de kinesiska investeringarna i landet blir allt viktigare och fler.¹⁰⁵ 2022 investerade Kina 2,3 miljarder dollar i Thailand och mellan 2018 och 2022 uppgick kinesiska projektansökningar till 17.4 miljarder dollar, vilket översteg investeringarna från såväl Japan och Singapore som USA.¹⁰⁶ *Huawei* är desutom en central aktör i utbyggnaden av Thailands 5G-nätverk och kinesiska investeringar ökar i bl.a. fordons- elektronik- och maskinindustrin.¹⁰⁷ Därtill är infrastrukturinvesteringar i t.ex. höghastighets-tåg en central punkt (och tidvis stötesten) i utvecklingen av de ekonomiska banden.¹⁰⁸ Kina erbjuder således en stor marknad för thailändska företag – i synnerhet för jordbruksprodukter – samtidigt som det är en stor källa för kapital och teknologi. Thailändska företag och myndigheter hyser stort hopp om att kinesiska investeringar ska fortsätta öka och vara en injektion i den thailändska ekonomin.¹⁰⁹ Därtill är Kina också Thailands främsta källa för utländska studenter och turister. Innan COVID-19 pandemin var Kina den främsta källan för utländska studenter i Thailand, samtidigt som över tio miljoner kinesiska medborgare årligen besökte landet. Det senare är ett viktigt ekonomiskt bidrag till den för Thailand så viktiga turistnäringen.¹¹⁰

Det som dock fått mest uppmärksamhet är Thailands militära relationer med Kina. Det thai-kinesiska samarbetet har under senare år – särskilt efter militärkuppen 2014 – stärkts inom flera områden. Framför allt har Kina kommit att bli en viktig källa för thailändsk vapenimport, i synnerhet för militär utrustning till lägre kostnader jämfört med amerikanska motsvarigheter. Thailand har under senare år importerat mer vapen från Kina än från USA. Mellan 2014 och 2019 undertecknade länderna tio stora vapenavtal.¹¹¹ Den kinesiska vapenexporten till Thailand inkluderar bland annat stridsvagnar (VT-4), pansarfordon, robotsystem (KS-IC), sjömålsrobotar (CX-1), ubåtsbaserade sjömålsrobotar (CM-708UNB Sea Eagle), artillerilokaliseringsradar och ett amfibiefartyg (Typ 071E).¹¹² I en uppmärksam affär har Thailand även slutit avtal om att köpa tre dieselelektriska ubåtar för över 1 miljard dollar (mer om denna affär nedan). Om affären slutligen genomförs planeras åtminstone två av dessa ubåtar att ha *Sattahip* som hemmahamn, för vilken det förekommer planer på att låta Kina bygga ubåtsfaciliteter.¹¹³ *Sattahip* är Thailands största flottbas och besöks ofta av den amerikanska flottan. Även om amerikanska vapensystem är mer avancerade än kinesisk motsvarighet så är militär materiel från Kina billigare och täcker stora delar av Thailands behov. Utöver import av kinesiska vapensystem planerar även länderna att etablera gemensamma anläggningar för underhåll av kinesisktillverkade militärfordon och för vapenproduktion.¹¹⁴

¹⁰⁵ The Nation, 2023-03-02; Thailand Board of Investment, *Foreign Direct Investment Statistics and Summary (Thai Only)*, 2023. https://www.boi.go.th/index.php?page=statistics_oversea_report_st (2023-11-02); OECD, 2021-01-26; Lloyds Bank, *Thailand: Investing in Thailand*, 2023-11. <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/thailand/investment> (2023-11-15); Pongkwan Sawasdiipaldi (2022) "Thailand between the United States and China: Does Bamboo Diplomacy Still Work?", *EMERiCs*. <https://www.kiep.go.kr/aif/issueFileDownload.es?brdctsNo=335337&brdctsFileNo=83520> (2023-12-01).

¹⁰⁶ Regalado, Francesca, "China returns as Thailand's top investor through electronics, EVs", *Nikkei Asia*, 2023-01-14. <https://asia.nikkei.com/Economy/China-returns-as-Thailand-s-top-investor-through-electronics-EVs> (2023-12-01); Janssen, Peter, "China investments in Thailand on the upswing as trade war drags on", *The Business Times*, 2023-08-07. <https://www.businesstimes.com.sg/international/asean/china-investments-thailand-upswing-trade-war-drags> (2023-12-01).

¹⁰⁷ Jittapat Poonkham, "The bamboo breaks: Thailand's diplomatic challenge", *Asialink*, 2021-09-09. <https://asialink.unimelb.edu.au/insights/the-bamboo-breaks-thailands-diplomatic-challenge> (2023-12-01); Pongkwan Sawasdiipaldi (2022).

¹⁰⁸ Yarrow, Richard (2022) "Thailand's Economic Dilemmas in Post-Pandemic Asia", *ISEAS Yusof Ishak Institute*, Trends in Southeast Asia, Issue 14.

¹⁰⁹ Siriphon and Banu, 2021-12-10.

¹¹⁰ Han Enze (2022); Han Zhiqiang, "Win-win formula", *China Daily*, 2022-10-10. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202210/10/WS63435d08a310fd2b29e7b7a0.html> (2023-12-01).

¹¹¹ Fulco and Chen, 2023-07-19.

¹¹² Tiwari, Sakshi, "China is now courting Thailand, a key US ally, with joint military drills and massive arm sales", *The Eurasian Times*, 2022-08-22. <https://www.eurasiantimes.com/china-is-now-courting-thailand-a-key-us-ally/> (2023-12-01); Ganjanakhundee, 2020-03-31; Abuza, 2020-01-02.

¹¹³ Abuza, 2020-01-02; Storey, Ian, "Thailand's Military Relations with China: Moving from Strength to Strength", *ISEAS Yusof Ishak Institute*, 2019-05-27. https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/ISEAS_Perspective_2019_43.pdf (2023-12-01).

¹¹⁴ Storey, 2019-05-27.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Den gemensamma thai-kinesiska övningsverksamheten har ökat i både omfattning och frekvens. Thailand har deltagit i fler gemensamma militärövningar med Kina än något annat land i Sydostasien. Mellan 2005 och 2019 deltog ländernas arméer i minst 13 bilaterala och 14 multilaterala övningar tillsammans.¹¹⁵ De thai-amerikanska gemensamma övningarna är betydligt fler, men trenden indikerar en ökning i thai-kinesisk övningsverksamhet. Under 2023 har eller ska länderna delta i flera olika gemensamma militärövningar som involverar luft-, mark- och sjöstridskrafter, däribland *Assault 2023*, *Peace and Friendship 2023*, *Joint Strike 2023*, *Blue Strike 2023*, *Commando 2023* och *Falcon Strike 2023*.¹¹⁶ I den sistnämnda övningen deltog Thailands flygvapen med Gripen 39 C/D, SAAB 340 AEW Fighters och Alpha Jets, men inte med amerikanska F16 och F5, vilka inte får användas i gemensamma övningar med Kina enligt ett avtal mellan Thailand och USA.¹¹⁷ Från kinesisk sida deltog man bland annat med det kinesiska flygvapnets senaste stridsflygplan (Chengdu J-10 C/S), attackbombplan (JH-7A) och flygplan med förmåga till tidig förvarning (Shaanxi KJ-500). Enligt bedömningar matchar dock inte övningarna mellan Kina och Thailand storleken och komplexiteten i de övningar som Thailand genomför med USA.¹¹⁸ Interoperabilitet utgör ett av problemen då styrkorna använder olika utrustning och översättare behövs för kommunikationen.

Antalet thailändska officerare och kadetter som studerar i Kina har under lång tid växt i antal, men har sedan 2014 ökat i takt.¹¹⁹ De kinesiska institutionerna inkluderar framför allt universitet som *National Defense University* i Peking, men även andra militära akademier, liksom tekniska och språkinriktade skolor. Även om språkförbistring alltså utgör en utmaning så har antalet thailändska militärer som talar kinesiska ökat. 2019 var thailändsk militär personal som studerade i Kina ungefär hälften av antalet i USA.¹²⁰ Amerikansk utbildning är dock fortsatt mest attraktiv, och detta väntas ha ökat igen efter att USA återinfört finansiering för thailändsk militärpersonal som studerar i USA. Därtill har Kina uppgraderat landets utsände försvarsattaché till Thailand från en 1-stjärnig till 2-stjärning general, vilket är Kinas högst rankade försvarsattaché i Sydostasien.¹²¹

4.4.2 Misstänksamhet och stötestenar

Trots att den thai-kinesiska relationen har stärkts i flera avseenden präglas den även av oförståelse och misstänksamhet. De två länderna har fortsatt problem inom diverse områden samtidigt som den thailändska viljan att balansera mellan stormakter och dess historiska allians med USA skapar en svåröverbryggd distans till Kina. Enligt den thailändska ”bambudiplomatiska” devisen om balans mellan stormakter vill man aldrig vara för nära, men inte heller för distanserad. Detta skapar frustration från kinesiskt håll, som även har stötestenar med Thailand inom olika regionala frågor.

En återkommande stötesten berör byggande av dammar uppströms längs Mekongfloden i Kina. Thailand, liksom övriga länder längs floden, är frustrerad för att dammarna stryper vattentillförseln nedströms och därmed negativt påverkar miljontals människor som är beroende av floden för fiske och jordbruk. Thailand har också uttryckt oro för att Kina bygger flodbåtsstationer längs floden i Laos,

¹¹⁵ Storey, 2019-05-27.

¹¹⁶ Ip, Cyril. “China and Thailand to expand military ties amid Asia-Pacific ‘security challenges’”, *South China Morning Post*, 2023-06-10. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3223655/china-and-thailand-expand-military-ties-amid-asia-pacific-security-challenges> (2023-12-01); Wassana Nanuam, “Thailand, China holding 3 joint military exercises”, *Bangkok Post*, 2023-07-17. <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2612821/thailand-china-holding-3-joint-military-exercises> (2023-12-01); Li Jiayao, “China, Thailand to conduct ‘Commando 2023’ joint army raining: Defense Spokesperson”, *China Military Online*, 2023-08-14. http://eng.chinamil.com.cn/CHINA_209163/TopStories_209189/16245057.html (2023-12-01).

¹¹⁷ Wassana Nanuam, 2023-07-17.

¹¹⁸ Storey, 2019-05-27.

¹¹⁹ Chulacheeb Chinwanno (2009) ”Rising China and Thailand’s Policy of Strategic Engagement”, in Jun Tsunekawa (ed) *The Rise of China: Responses from Southeast Asia and Japan*, National Institute for Defense Studies, Tokyo; Storey, 2019-05-27.

¹²⁰ Storey, 2019-05-27.

¹²¹ Storey, 2019-05-27.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

vilket kan öka kinesisk militär eller paramilitär närvaro genom patruller i närheten av Thailand.¹²² Ytterligare friktion mellan Kina och Thailand berör den ännu obbyggda höghastighetsjärnvägen som ska sammankoppla Kunming i södra Kina med Bangkok. Projektet har stannat av i Vientiane i Laos. Efter att kinesiska påverkansförsök om att återuppta projektet har uppdagats och framstått som tvång mot ett underlägset Thailand har projektet genererat ännu mer offentlig thailändsk kritik.¹²³ Thailand har dragit ut på projektet av oro för att landets redan stora handelsunderskott med Kina ska bli för stort. Farhågor finns om att Kina i så fall kan öka kontroll över viktig strategisk infrastruktur i utbyte mot eventuell skuldavskrivning. Peking är frustrerad över utvecklingen medan Bangkok istället vill öppna upp projektet för internationella budgivare.¹²⁴

Thailand har, lite överraskande, inte varit en stor mottagare av Kinas *Belt and Road Initiative (BRI)* som har såväl ekonomiska som geopolitiska motiv. Från thailändskt håll har projekten bedömts utifrån ekonomisk livskraftighet. Mellan 2013 och 2021 genomfördes endast tre BRI-relaterade projekt i Thailand.¹²⁵ Intressant att notera är att Thailand år 2018 föreslog att återuppväcka ett subregionalt alternativ till BRI, *Ayeyawady Chao Phraya Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS)*, vilket slutligen finansierades av Thailand med bidrag från USA, Sydkorea, Japan och Australien.¹²⁶ Detta agerande ska dels betraktas som ett svar på inhemsk kritik om att Thailand glider för nära Kina, och dels ses som ännu en reflektion av Thailands balanserande gentemot stormakter som Kina. De thailändska skiftningarna skapar återkommande frustration hos Peking, men i Thailand finns konstant ett behov av att behålla viss distans till Kina, trots ländernas mycket nära band. Detta förklarar thailändskt obehag inför uppgifter att Kina stärker sin närvaro i Kambodjas flottbas *Ream*, liksom i Laos och Myanmar, vilket kan innebära ökad kinesisk militär närvaro längs sina tre största gränser. Likaså återspeglar det de thailändska farhågorna för den nyckfullhet i politiken i Peking som kommer av Xi Jinpings ökade maktkoncentration, där den abrupta hanteringen av COVID-19 fick många i Thailand att rynka på näsan.¹²⁷ Thailand vill inte se ett Kina som blir mer ideologiskt och nationalistiskt drivet. Istället eftersträvar man förutsägbarhet och stabilitet.

En uppmärksammas ubåtsaffär visar på Thailands nära men ändå friktionsfyllda relation med Kina. 2017 kom länderna överens om att Kina ska sälja tre ubåtar av typen S-26T Yuan till Thailand. Affären mötte snabbt stort motstånd med anledning av brist på transparens, höga kostnader samt att ubåtarna betraktas vara onödiga utifrån Thailands begränsade externa säkerhetshot. Därtill kan det vara svårt att integrera ubåtarna med thailändska flottans övriga ytfartyg och flyg som är utrustade med västerländskt tillverkade kommando- och kontrollsystem. Enligt uppgift har därför Sverige blivit tillfrågat att förbättra integrationen mellan thailändska flottans och flygvapens kommunikations-system.¹²⁸ Det framkom att ubåtarna har tyska motorer, varpå Tyskland förhindrade leveransen av dessa till Kina för försäljning till tredje land, i detta fall Thailand. Kina har föreslagit att leverera ubåtarna med kinesisktillverkade motorer, vilket dock har blivit avvisat av Thailand. Då ubåtarna enligt uppgift ska dockas i Sattahip, som ofta besöks av amerikanska flottan, behöver Thailand också ta i beaktande Washingtons missnöje. Till Pekings förtret och trots dess påtryckningar har två kommittéer tillsatts för att studera konsekvenser av köpet. Thailändska flottan har nu indikerat att de kan acceptera nya kinesiska motorer om de möter kraven.¹²⁹ Det är dock inte alls osannolikt att en framtida regering kan avbryta köpet. Affären visar på de utmaningar som finns i det thai-kinesiska

¹²² Crispin, Shawn W., "China losing, US gaining crucial ground in Thailand", *Asia Times*, 2022-06-09. <https://asiatimes.com/2022/06/china-losing-us-gaining-crucial-ground-in-thailand/> (2023-12-01).

¹²³ Zawacki, 2023-05-12.

¹²⁴ Hiebert, Murray, "The United States Makes up Critical Terrain in Thailand", *Center for Strategic & International Studies*, 2022-09-02. <https://www.csis.org/analysis/united-states-makes-critical-terrain-thailand> (2023-12-01).

¹²⁵ Nouwens, Meia (2023) "China's Belt and Road Initiative a Decade on", *Asia-Pacific Regional Security Assessment 2023*, IISS.

¹²⁶ Nouwens (2023).

¹²⁷ Zawacki, 2023-05-12.

¹²⁸ Storey, 2019-05-27.

¹²⁹ Hiebert, 2022-09-02.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

samarbetet, men även på hur Thailand försöker balansera gentemot stormakterna och skapa eget handlingsutrymme på säkert avstånd från dem.

Officiellt diskuterar thailändsk opinion sällan hotet eller baksidorna med Kina. Men bland såväl intellektuella som byråkrater och militärer finns en delad oro över att kinesiskt inflytande inom ekonomiska, politiska och militära domäner växer sig för stort i regionen.¹³⁰ I takt med att Kina blir starkare och mer inflytelserikt kommer, enligt uppgift, alltmer press från kinesiska företrädare gentemot Thailand.¹³¹ Kina har exempelvis uteslutit Thailand ur vissa BRI-möten och är bland annat missnöjt med thailändska klagomål avseende Mekongfloden samt Thailands anslutning till IPEF, det amerikanska ekonomiska initiativet i den indopacifiska regionen. Kinesisk press och thailändskt missnöje kring dylika frågor syns sällan offentligt. Thailändska företrädare är istället betydligt mer bekväma med att beklaga sig över amerikanskt agerande än över kinesiskt. Av rädsla för att störa relationerna med Kina avhåller sig många att kritisera Kina offentligt. Men bakom kulisserna förekommer klagomål och oro gällande Kina. Därmed finns således även sprickor i relationen mellan Thailand och Kina, vilket innebär att Kina på intet sätt har Thailand i sin bakficka.

4.4.3 De nära banden kommer att bestå men utmaningar testar vägen framåt

De thai-kinesiska relationerna har fördjupats under senare år. Ekonomiskt har Kina blivit en central och viktig partner för Thailand medan det militära samarbetet har inneburit att banden knyts allt starkare. Därtill har länderna utvecklat allt starkare mellanfolkliga kopplingar. Det innebär att Thailand värnar om att inte stöta sig med Kina. För Kina är Thailand viktigt då landet har en geostrategiskt betydelsefull plats i kontinental Sydostasien. Nära band till Thailand är värdefulla som en geostrategisk motvikt till amerikanskt inflytande i regionen och är även betydelsefullt för att utveckla relationen med ASEAN. Samtidigt innehåller den thai-kinesiska relationen friktioner, vilket dels har sin orsak i att Thailand har vissa reservationer för ett alltmer inflytelserikt Kina och dels beror på de västvänliga banden som Thailand trots allt alltjämt har.

De nära banden mellan Thailand och Kina är dock här för att stanna. Viss distans mellan länderna kommer sannolikt att råda, men länderna har gemensamma intressen och behov av att fördjupa partnerskapet. Flera faktorer kan dock påverka vägen framåt. En första faktor är utvecklingen i thailändsk inhemsk politik. Det finns ingen utbredd anti-kinesisk strömning i Thailand, men en mer demokratiskt orienterad framtida regering kan komma att vilja minska beroendet av ett auktoritärt Kina och istället luta sig mer mot USA. Likaså kan nyckfulla skiftningar i thailändsk politik medföra att Peking spelar ned sitt engagemang med Thailand. En andra faktor berör Pekings förhållningssätt som stormakt i regionen. Kan Peking hitta pragmatiska kompromisser rörande sina dispyter i regionen och fortsätta vara ekonomiskt central för Thailand, finns stora förutsättningar att smörja de nära banden. En tredje och sista faktor är dynamiken i den amerikansk-kinesiska stormaktskampen. Blir rivaliteten väldigt tillspetsad kan det försvåra Thailands möjligheter att balansera mellan stormakterna utan att välja sida.

4.5 Thailands fortsatta balansgång i den sino-amerikanska rivaliteten

Thailand har en historia av att bända sin utrikespolitik med vinden utifrån den riktning som anses bäst maximera sina nationella intressen. Thailands nuvarande balansgång mellan USA och Kina kan i mångt och mycket ses som en fortsättning på denna s.k. bambudiplomatiska utrikespolitik. Av allt att döma ser Thailand ut att fortsätta denna balansakt mellan de två stormakterna. Tyngdpunkten för denna balansgång kan komma att skifta beroende på typ av regering, men den huvudsakliga principen om att förhålla sig neutralt mellan Kina och USA – samt extrahera så stora fördelar som möjligt från

¹³⁰ Kiba, 2021-07.

¹³¹ Intervjuer i Bangkok, april 2023.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

de två stormakterna – kommer sannolikt att bestå. Konfliktytorna mellan USA och Kina ser emellertid ut att vara fast förankrade under lång tid framöver, vilket i synnerhet kommer att försvåra för länder som Thailand som har nära band med både Washington och Peking. Samtidigt kan Bangkok dra stora fördelar av sin position, om det lyckas utföra sin balansgång skickligt och de två stormakterna vill undvika att stöta Thailand närmare sin geopolitiska rival.

För Thailand är relationen med USA frustrerande men också central. Det finns en utbredd uppfattning om att Washington länge har negligerat Thailand och att alliansen fortskrider utifrån amerikanska intressen och på deras villkor. Men säkerhetssamarbetet är mycket viktigt för Thailands nationella intressen, där USA står för avancerade vapensystem och omfattande militära utbyten. USA är alltjämt en supermakt med politiskt, ekonomiskt och militärt inflytande i Sydostasien. Emellertid innebär avsaknaden av gemensam hotbildsuppfattning att alliansen försvagas i styrka. Därtill består thailändska armén av en ny era av generaler som talar sämre engelska och är mer inåtblickande. De är idag mindre exponerade mot USA. Samtidigt är Kina en allt viktigare partner för Thailand att utveckla sin ekonomi och förbättra militära förmågor till lägre kostnader. Kina är generellt inte betraktat som ett hot, även om reservationer alltjämt finns kring kinesiskt inflytande och engagemang. Men det finns inga anti-kinesiska politiska partier i Thailand och Kina betraktas som en stormakt att förhålla sig till och som Thailand kan dra fördelar av.

Thailändskt förhållningssätt till de två stormakterna kan synas fylld av inneboende motsättningar. Thailand eftersträvar nära och omfattande relationer med USA, där amerikanska vapensystem och militär integration är prioriterade, men vänder sig mot USA:s stormaktspolitiska intressen och ageranden. Samtidigt bygger Thailand nära band med Kina och vill koppla an till Kinas ekonomiska styrka och militära förmågeutveckling, men oroar sig också för kinesiskt inflytande i regionen och dess strategiska makt. Detta återspeglar den thailändska balansgången där man vill att stormakterna står i motvikt till varandra medan Thailand täljer ut ett neutralt utrymme där landet utifrån nationella intressen kan navigera mellan stormakterna. Balansakten består av det till synes kontrastfyllda förhållningssättet att vara nära men ändå hålla visst avstånd och samtidigt vara distanserad men ändå vara starka partners.

Detta reflekteras även i thailändska uppfattningar om de två stormakterna. I en undersökning år 2022 framkom att 69,2 procent av den thailändska befolkningen ansåg att Kina är den viktigaste ekonomin för Sydostasien medan endast 13,7 procent framhöll USA som viktigast.¹³² Samtidigt var 66,7 procent bekymrade över Kinas ekonomiska inflytande och 81,3 procent uttryckte stöd för större amerikanskt ekonomiskt inflytande i regionen. Likaså ansåg 55,6 procent att Kina hade störst politiskt och strategiskt inflytande i Sydostasien, vilket är att jämföra med att endast 24,4 procent framhöll USA som mest inflytelserik. 76,9 procent hade dock reservationer rörande Kinas politiska och strategiska inflytande. Om ASEAN vore tvungen att alliera sig med en av de två stormakterna svarade 57,3 procent att de föredrog USA, medan 42,7 procent valde Kina. Således finns utbredd syn om att Kina är en viktig partner för Thailand, men samtidigt finns även reservationer kring kinesiskt inflytande.

Från ett thailändskt perspektiv värdesätter man fortsatt alliansen med USA. Det finns dock en svåröfrenlig utveckling mellan Thailands uppbyggda säkerhetsstruktur och nuvarande stormaktspolitiska styrkeförhållanden som försvårar Thailands bambudiplomati. Det har varit en gradvis nedgradering i den thai-amerikanska alliansen medan de thai-kinesiska banden har rört sig i motsatt riktning. Än en gång är frågan hur långt i vindens riktning som Thailand lutar sig. Om en ny och mer pro-demokratisk regering kommer till makten i Bangkok är det möjligt att viss förflyttning sker från Kina. Den nu nytillträdda koalitionsregeringen ser dock inte ut att skaka om den thailändska positioneringen. Överlag dominerar synsättet att undvika konfrontation och att inte välja sida. För Thailand vore det säkrast att anta ett pragmatiskt förhållningssätt i en alltmer polariserad miljö. Den thailändska historien har skapat en diplomatisk kultur som värdesätter pragmatism och flexibilitet i sina

¹³² ISEAS Yusof Ishak Institute, *The State of Southeast Asia: 2022 Survey Report*, 2022-02-16. <https://www.iseas.edu.sg/centres/asean-studies-centre/state-of-southeast-asia-survey/the-state-of-southeast-asia-2022-survey-report/> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

internationella relationer. Således är bedömningen att Thailand kommer att fortsätta att utveckla starka band med Kina men samtidigt försöka behålla styrkan i relationen till USA. Den stora frågan är hur väl Bangkok lyckas spela sina kort mellan en alltmer intensiv amerikansk-kinesisk rivalitet. Vi kan vänta oss ett Thailand som vill hålla distans och skydda sitt manöverutrymme men alltså ha goda relationer till både USA och Kina.

4.6 Thailand och andra stormakter: Japan, EU och Ryssland

USA och Kina är Thailands viktigaste stormaktsrelationer. Men landet har även engagemang med andra viktiga stormakter. Bland dessa är Japan, EU och Ryssland viktiga. Nedan följer kortare redogörelser för Thailands relationer med dessa tre stormakter.

4.6.1 Thailand-Japan

Thailand och Japan har historiskt haft en väldigt god relation. Länderna etablerade diplomatiska relationer redan 1887 och har sedan dess haft ett nära samarbete på flera områden. I synnerhet har de thai-japanska relationerna stärks genom nära ekonomiska band, liksom kopplingar mellan ländernas kungahus och mellanfolkliga kontakter.

Japan är idag en central ekonomisk partner för Thailand. Ett stort antal japanska företag flyttade till Thailand under 1980-talet för produktion och investering i landet. Över 5 800 japanska företag är idag verksamma i Thailand och 16 procent av de sammanlagda direktinvesteringarna i Thailand kommer från Japan, vilket gör landet till Thailands största källa för direktinvesteringar.¹³³ Därtill är Japan en viktig handelspartner för Thailand. Under de senaste tio åren har Japan varit Thailands näst främsta handelspartner efter Kina, frånsett år 2022 då Japan var tredje största handelspartner, motsvarande 10 procent av Thailands totala handelsutbyte.¹³⁴

2012 uppgraderades relationen till ett strategiskt partnerskap, varpå länderna 2022 ytterligare höjde den thai-japanska relationen till ett *Comprehensive Strategic Partnership*.¹³⁵ Detta till trots har ländernas relation inom försvarsområdet varit ytterst begränsat. De militära kontakterna har traditionellt varit begränsat till fredsbevarande uppdrag under FN eller inom ramen för alliansen med USA, såsom japanskt deltagande i Cobra Gold-övningarna sedan 2005. Thailands försvarssamarbete med Japan har gått betydligt långsammare jämfört med andra sydostasiatiska länder, som Vietnam och Filippinerna. Japan och Thailand undertecknade dock år 2022 en överenskommelse som möjliggör överföring av försvarsmateriel och teknologi.¹³⁶ Japan ser ut att stärka sin säkerhetsnärvaro i Sydostasien som en del i sitt ökade fokus på den indopacifiska regionen. Mot bakgrund av de varma thai-japanska banden finns därför goda möjligheter för ett utvecklat försvarssamarbete mellan staterna.

4.6.2 Thailand-EU

EU:s betydelse för Thailand har inte samma tyngd som stormakterna USA, Kina och Japan. För Thailand utgör alliansen med USA samt relationerna i närområdet prioriterade länder för Bangkok att utveckla. Samtidigt är EU fortsatt en viktig handelspartner för Thailand, i synnerhet som exportmarknad, och flera europeiska länder exporterar vapensystem till Thailand. Därmed är europeiska länder och EU-blocket alltså betydelsefulla för Thailand.

¹³³ Ministry of Foreign Affairs of Japan, *Japan-Thailand Relations (Basic Data)*, 2023-03-03. <https://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/thailand/data.html> (2023-12-01).

¹³⁴ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

¹³⁵ Ministry of Foreign Affairs of Japan, 2023-03-03.

¹³⁶ Tita Sanglee, "Thailand's Evolving Defense Relations With Japan", *The Diplomat*, 2022-05-19. <https://thediplomat.com/2022/05/thailands-evolving-defense-relations-with-japan/> (2023-12-01)

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Liksom USA och andra västländer, fördömde EU militärkuppen i Thailand 2014. EU ställde in politiska högnivåbesök till Thailand, undertecknandet av *EU-Thailand Partnership and Cooperation Agreement* (PCA) samt förhandlingar avseende ett bilateralt frihandelsavtal. Thailand fann dock utrymme för att bibehålla engagemanget inom EU, däribland genom kommersiella och försvarsrelaterade avtal med Frankrike under 2018.¹³⁷ Efter valet 2019 har relationerna återupptagits och de två parterna ska påbörja förhandlingar om ett frihandelsavtal, vilket skulle bli EU:s tredje frihandelsavtal i Sydostasien. Därtill har parterna nu undertecknat PCA, vilket täcker samarbete inom politiska, ekonomiska och sociala områden samt miljö och klimat.¹³⁸

År 2022 motsvarade handelsutbytet mellan Thailand och EU åtta procent av Thailands totala handel, vilket gjorde EU till Thailands fjärde största handelspartner.¹³⁹ EU är näst största marknad för thailändska investeringar, står för 14 procent av Thailands utländska direktinvesteringar, samtidigt som EU motsvarar omkring tio procent av utländska direktinvesteringar till Thailand.¹⁴⁰ Därmed utgör EU fortsatt en viktig ekonomisk partner för Thailand, även om närområdet har vuxit i betydelse under senare år. På försvarssidan är Europa sammantaget också en viktig region för Thailand, givet de betydelsefulla vapenexportörer som finns i Europa. Sverige, Tyskland, Italien och Frankrike är alla viktiga importkällor för det thailändska försvaret. EU är således fortsatt en inflytelserik faktor i Thailands utveckling. Europeiska förhållningssätt och samarbeten med Thailand kommer att bli allt viktigare för Thailand om landet kläms åt hårdare i stormaktsrivaliteten mellan USA och Kina.

4.6.3 Thailand-Ryssland

Thailands relation med Ryssland är respektfylld och överlag god men begränsad. Thailand tar emot en stor andel ryska turister – särskilt efter Rysslands invasion av Ukraina – men i övrigt är ländernas utbyten på relativt låga nivåer. Efter krigets start intog först Thailand en neutral position och har undsluppit att införa sanktioner mot Ryssland, men har efter tid uppmanat till ett ryskt tillbakadragande från Ukraina.

De thai-ryska ekonomiska banden är begränsade och Ryssland är inte en betydande vapenexportör till Thailand. Handelsutbytet mellan de två länderna uppgick år 2022 till endast 1,85 miljarder dollar, motsvarande under en halv procent av Thailands totala handel.¹⁴¹ Likaså är ryska investeringar mindre omfattande. Däremot utgör ryska turister en betydande inkomstkälla för Thailand. Före pandemin, under 2019, besökte 1,4 miljoner ryssar Thailand och efter att den thailändska turismen åter öppnade upp för besökare efter pandemin har Ryssland varit en av Thailands främsta källor för turister.¹⁴² Avseende militära band så har Ryssland under åren exporterat helikoptrar till Thailand. Ryssland tillhör dock inte Thailands främsta importkällor för försvarsmateriel; mellan 2000 och 2022 var Ryssland endast 12:e största vapenexportören till Thailand. De två länderna har dock gjort ansatser för att stärka försvarssamarbetet, även om retoriken till synes överskuggar verkligheten. 2017 undertecknade länderna ett avtal om militärt samarbete, men detaljer saknas om dess innehåll.¹⁴³

Thailand har intagit en relativt neutral position gällande Rysslands krig mot Ukraina. I omröstningar i FN:s Generalförsamling avseende Rysslands krig mot Ukraina har Thailand förvisso röstat för att

¹³⁷ Ganjanakhundee, 2020-03-31.

¹³⁸ Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand, *Thailand and the European Union officially sign the draft Thailand-EU Comprehensive Partnership and Cooperation Agreement (Thai-EU PCA)*, 2022-12-05. <https://www.mfa.go.th/en/content/pca-dec22-2?page=5d5bd3da15e39c306002aaf9&menu=5d5bd3cb15e39c306002a9b0> (2023-12-01).

¹³⁹ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

¹⁴⁰ Strangio, Sebastian, "Thailand, EU Agree to Restart Free Trade Pact Negotiations", *The Diplomat*, 2023-03-16. <https://thediplomat.com/2023/03/thailand-eu-agree-to-restart-free-trade-pact-negotiations/> (2023-12-01).

¹⁴¹ Thailand Office of the Permanent Secretary, Ministry of Commerce.

¹⁴² Storey, Ian, "Thailand and the Russia-Ukraine War: Bending or Gone with the Wind?", *Fulcrum*, 2022-03-24.

<https://fulcrum.sg/thailand-and-the-russia-ukraine-war-bending-or-gone-with-the-wind/> (2023-12-01); Walker, Tommy, "Thousands of Russians Flee to Thailand to Escape War", *VOA News*, 2023-02-25. <https://www.voanews.com/a/thousands-of-russians-flee-to-thailand-to-escape-war-/6979011.html> (2023-12-01); Suzuki Yohei, "Thailand cashes in on Russian tourism boom", *NHK*, 2023-06-27. <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/2458/> (2023-12-01).

¹⁴³ Tass News Agency, *Russia, Thailand sign military cooperation agreement*, 2017-09-14. <https://tass.com/defense/965543> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

fördöma och begära ett ryskt tillbakadragande från Ukraina två gånger, men har även avstått från att rösta en gång.¹⁴⁴ Thailand har också avstått från att införa sanktioner mot Ryssland och har istället fortsatt att upprätthålla normala relationer med Moskva. Bangkok har försökt att undvika att stöta sig med någon och istället betonat vikten av diplomati och dialog. Det thailändska förhållningssättet till kriget passar väl in i Thailands balanserande utrikespolitiska profil. Efter 2018 har Thailands vapenimport från Ukraina upphört.

4.7 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete

Thailands internationella relationer utgår från devisen om bambudiplomati. Förhållningssättet består av att undvika att välja sida mellan aktörer och att svänga sina positioner dit de utrikespolitiska vindarna blåser utifrån intressemaximering. Thailand förhåller sig således neutralt i utrikespolitiska frågor och försöker samtidigt att karva ut ett nära men ändå tillräckligt distanserat handlingsutrymme till stormakter där landet kan engagera sig med alla aktörer i alla frågor, beroende på vad som gagnar Thailand.

Detta innebär att Thailand utvecklar sina strategiska relationer med alla ledande makter samtidigt, såväl med Väst som med Kina och potentiellt Ryssland. För att maximera sina intressen söker Thailand att spela ut dem mot varandra och stärka sina positioner. I synnerhet är den thailändska balansgången mellan USA och Kina noterbar. Alliansen med USA blir alltmer urholkad, även om försvarssamarbetet alltjämt är nära och omfattande. Men Thailand har samtidigt utvecklat nära band till Kina, inte bara avseende ekonomiska relationer utan framför allt inom försvarsområdet. Av allt att döma vill Thailand behålla starka relationer med Kina och fortsätta att fördjupa ländernas försvarssamarbete. Ur ett svenskt perspektiv är det dessutom extra intressant att notera de nära thai-kinesiska relationerna då det var i Thailand år 2015 som den svenske medborgaren Gui Minhai misstänks ha blivit gripen av kinesiska säkerhetsagenter och därifrån förd över gränsen till Kina.

Bedömningen är att Thailands nära försvarssamarbete med Kina kan försvåra för Sveriges möjligheter till samarbete om försvarsmateriel med Thailand. De nära thai-kinesiska försvarsrelationerna innebär bland annat att Thailand övar alltmer frekvent med Kina och involverar avancerad utrustning. Det thailändska flygvapnet använder idag JAS Gripen och Erieye när de övar med kinesiska motparter. Således riskerar svenska förmågor och teknologi att exponeras för kinesisk militärmakt. Det är noterbart att USA inte tillåter Thailand att delta med amerikanska F16 och F5 i övningar med Kina samt har avslagit thailändsk förfrågan att köpa USA:s F35A, med sannolik farhåga om att avancerad militärteknologi och kunskap riskerar att tillfalla Peking.

I samband med ett svenskt Nato-medlemskap aktualiseras svenska försvarssamarbeten i ökad utsträckning. Den svenska Försvarsberedningen ser ökad amerikansk förväntan på länder som Sverige att undvika samarbeten som innebär spridning av tekniskt kunnande till Kina. Vidare understryker Försvarsberedningen i sin rapport att Kinas agerande har bred påverkan på svenska säkerhetsintressen och den regelbaserade världsordningen. Mot bakgrund av Försvarsberedningens bedömning om att stormaktsrivaliteten mellan USA och Kina kommer att ha stor inverkan på svensk och europeisk säkerhet, kan således Thailands försvarssamarbete med Kina utmana svenska säkerhetsintressen och därmed försvåra möjligheterna till samarbete om försvarsmateriel. Thailand söker nära och fördjupat samarbete med både USA och Kina, samtidigt som närmare relationer med Ryssland inte heller kan uteslutas. Thailands nära band med länder som Kina och potentiellt Ryssland kan därmed belysa de tilltagande utmaningarna som tillkommer med försvarssamarbete i en värld där utformningen av Sveriges säkerhetspolitik alltmer präglas av stormaktsrelationerna mellan Kina, USA och Ryssland.

¹⁴⁴ Thai PBS World, *Thailand and Russia will hold high level talks later this month*, 2023-04-18
<https://www.thaipbsworld.com/thailand-and-russia-will-hold-high-level-talks-later-this-month/> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

5 Thailands försvarsmakt och försvarspolitik

Thailands försvarsmakt har en blandning av äldre och modern västlig och icke-västlig materiel. Thailands försvars- och säkerhetspolitik fokuserar främst på inrikes säkerhet, vilket återspeglas i att armén utgör en central del i landets försvarsmakt och de tilldelade resurserna. Samtidigt vill dock Thailand uppgradera sin försvarsmakt och modernisera sina väpnade styrkor för att möta en osäker omvärld. Thailand har som mål att höja sin militära förmåga och modernisera försvarsmaktens struktur. För att uppnå dessa mål och prioriteringar kretsar thailändsk försvarspolitik kring att samarbeta med en stor variation aktörer samtidigt som man eftersträvar reduktion av utländska beroenden. Reformerna syftar bland annat till att minska antalet personal i försvarsmakten, utveckla den inhemska försvarsindustrin och att motverka den utbredda korruptionen.

Än så länge kan dock inte Thailand bedömas vara framgångsrik i sina reformer. Personalstyrkan i försvarsmakten är alltjämt för stor medan korruptionen fortsatt präglar militären. Anskaffningsprocesser för försvarsmateriel är nyckfulla och lider av nepotism och bristande transparens. Därtill är thailändsk teknikutveckling mycket begränsad i sin framgång och försvarsindustrin fortfarande mycket beroende av utländsk försvarsmateriel.

5.1 Thailands militära utgifter

Thailand har ASEAN:s tredje högsta militärutgifter, efter Singapore och Indonesien, motsvarande 13,5 procent av medlemsländernas samlade utgifter. År 2022 uppgick Thailands militära utgifter till 5,7 miljarder dollar, enligt uppgifter från SIPRI (se Tabell 2). Detta motsvarar 1,2 procent av Thailands BNP. Sedan år 2000 har Thailands militära utgifter ökat med 70 procent i absoluta tal, medan militära utgifters andel av BNP har minskat marginellt från 1,4 procent, vilket har varit en relativt konstant andel under senaste tio åren. Det innebär att ökade försvarsanslag möjliggjorts av ekonomisk tillväxt snarare än ökad prioritering av försvar. Enligt landets militära moderniseringsplan från 2017, för tio år framåt, är ambitionen att de militära utgifterna ska motsvara två procent av Thailands BNP.¹⁴⁵ Beroende på Thailands ekonomiska utveckling är det oklart huruvida detta mål kommer att uppnås. 2023 minskade försvarsbudgeten med 2 procent från föregående år med anledning av ekonomiska svårigheter till följd av pandemin.¹⁴⁶ Under 2022 återhämtade sig thailändsk ekonomi långsamt efter COVID-19 pandemin. BNP-tillväxten höjdes med 2,6 procent, jämfört med 1,5 procent året innan, och för 2023 är prognosen en BNP-tillväxt på 3,7%, vilket är att jämföra med 4,2 procent år 2018 och 2,4 procent år 2019.¹⁴⁷ Ambitionen finns således att öka de militära utgifternas andel av BNP, men mot bakgrund av osäkerheter inom såväl politik som ekonomi är det långt ifrån en given utveckling.

Uppskattningsvis allokteras 49 procent av försvarsbudgeten till armén (*Royal Thai Army, RTA*), medan 20 procent går till flottan (*Royal Thai Navy, RTN*) och 19 procent till flygvapnet (*Royal Thai Air Force, RTAF*).¹⁴⁸ Resterande delar av budgeten går till Förvaltningschefens kansli, thailändska arméns högkvarter och *Defense Technology Institute (DTI)*.

	Militära utgifter, 2022 (miljoner USD)	Andel av BNP, 2022 (%)	Andel av ASEAN, 2022 (%)	Förändring, 2000-2022, fast pris (%)
Thailand	5 724	1,2	13,5	+70,1

Tabell 2. Thailands militära utgifter, trender och jämförelse. Källa: SIPRI (2023).

¹⁴⁵ Puchada Sirivunnabood, "Hard to Defend Thailand's Defence Procurement", *Fulcrum*, 2021-03-18. <https://fulcrum.sg/hard-to-defend-thailands-defence-procurement/> (2023-12-01).

¹⁴⁶ Grevatt, Jon and MacDonald, Andrew, "Thailand proposes 2% cut in 2023 defence budget", *Janes*, 2022-03-24. <https://www.janes.com/defence-news/news-detail/thailand-proposes-2-cut-in-2023-defence-budget> (2023-12-01).

¹⁴⁷ Chitchanok Annonjarn (2023) "Thailand", in Asian Development Bank, *Economic Forecasts: Asian Development Outlook April 2023*, Asian Development Bank. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/863591/tha-ado-april-2023.pdf> (2023-12-01).

¹⁴⁸ United States Official Website of the International Trade Administration, *Thailand – Country Commercial Guide*, 2022-07-25. <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/thailand-market-overview> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

5.2 Thailands väpnade styrkor

Enligt *The International Institute for Strategic Studies (IISS)* består Thailands väpnade styrkor av 360 850 anställda och värnpliktiga samt 200 000 reservister och 45 000 paramilitärer.¹⁴⁹ Denna storlek har under åren varit relativt konstant men med en viss ökning. 2012 bestod de väpnade styrkorna av 305 860 anställda och värnpliktiga, vilket 2018 ökade till samma antal som därefter bibehållits till idag.¹⁵⁰ Antalet reservister och paramilitärer är detsamma idag som det var 2012. Därmed har planerna på att reducera armén ännu inte fullföljts, trots uttryckliga ambitioner om detta. Framförallt har personalökningen ägt rum inom armén. Som en följd av Thailands blandade ursprungskällor för vapenimport består landets militära materiel av både västlig och icke-västlig utrustning.

I armén är 130 000 anställda och 115 000 värnpliktiga verksamma. Av Thailands 394 stridsvagnar är 62 stycken av dessa kinesiska VT-4 medan 49 stycken är ukrainska T-84 *Oplot*; resterande stridsvagnar är äldre amerikanska M60 och M48. Därtill finns 194 lätta brittiska och amerikanska stridsvagnar. Bland Thailands 210 pansarskyttefordon är 52 stycken kinesiska VN-1 och övriga ukrainska lättare BTR-3. Av landets 1 209 bepansrade personaltransporter består merparten av äldre M113 samt kinesiska Typ-89 och ukrainska BTR-3, men även 54 modernare amerikanska *Stryker*. Thailand har dessutom en omfattande mängd artilleripjäser, varav endast 42 är självgående amerikanska, franska och israeliska. Resterande del är äldre dragna pjäser från främst USA och Frankrike. Thailand har även licens producerat 62 israeliska och kinesiska raketartilleripjäser i landet.¹⁵¹

Marinen har 44 000 soldater och 25 850 värnpliktiga. Thailand har ett hangarfartyg (världens minsta); det spanskbyggda fartyget, HTMS *Chakri Naruebet*, har varit i tjänst sedan 1997. Den thailändska flottan har två *Naresuan*-fregatter och fyra *Chao Phraya*-fregatter från 1990-talet, båda klasserna är kinesiskbyggda. Under 2010 anskaffade Thailand en större koreanskbyggd fregatt (*Bhumibol Adulyadej*-klassen) medan det andra planerade fartyget i klassen har skjutits upp. Dessutom har Thailand ett antal äldre amerikanska och brittiska korvetter från kalla kriget. Avseende Thailands avtal med Kina om att köpa tre ubåtar av *Yuan*-klassen (mer om denna affär i sektion 4.4.2) har en ubåt med kinesisk ersättningsmotor levererats mot garantier och rabatter, medan situationen för resterande två ubåtar är oklar.¹⁵² Thailand har även köpt ett amfibiefartyg av Typ-71 från Kina, vilket gör det betydligt mindre singaporienska amfibiefartyget HTMS *Angthong* sällskap.¹⁵³

Flygvapnet har 46 000 anställda. Thailand har elva svenska *JAS 39 Gripen* och 50 amerikanska *F-16 Fighting Falcon* samt 25 äldre amerikanska stridsflyg (F-5). Landet har även fyra Saab 340 *Erieye* elektroniska övervaknings- och spaningsflygplan samt två amerikanska P-3A *Orion* ubåtsspaningsflygplan. Därtill har Thailand tolv amerikanska C130 *Hercules* transportflygplan och två svenska Saab 340B transportflygplan, utöver en mängd mindre transportflygplan. Även 87 träningsflygplan ingår i Thailands flygvapen, däribland fyra nya sydkoreanska T-50TH *Golden Eagle*.¹⁵⁴

5.3 Thailands försvarspolitik

Som tidigare nämnts har thailändsk försvars- och säkerhetspolitik främst fokuserat på inhemsk säkerhet och landets gränsområden. Detta återspeglas i att nästan halva försvarsbudgeten tilldelas RTA dvs. armén, som är den politiskt dominanta delen av militären. Till dessa områden tillkommer naturligtvis den övergripande kärnuppgiften för försvarsmakten, nämligen att skydda Thailands

¹⁴⁹ International Institute for Strategic Studies (2023) *The Military Balance 2023*, Vol. 123, Issue 1.

¹⁵⁰ International Institute for Strategic Studies (2012) *The Military Balance 2012*, Vol. 112, Issue 1; International Institute for Strategic Studies (2018) *The Military Balance 2018*, Vol. 118, Issue 1.

¹⁵¹ International Institute for Strategic Studies (2023).

¹⁵² Strangio, Sebastian, "Thailand Signals Potential Compromise on Chinese Sub Deal", *The Diplomat*, 2023-04-27. <https://thediplomat.com/2023/04/thailand-signals-potential-compromise-on-chinese-sub-deal/> (2023-12-01).

¹⁵³ International Institute for Strategic Studies (2023).

¹⁵⁴ International Institute for Strategic Studies (2023).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

territoriella integritet och landets nationella suveränitet. Med en ny regering kan tonvikten på dessa fokusområden komma att skifta, men i huvudsak består dessa prioriteringar.

Samtidigt klargör landets strategier att Thailand möter en alltmer instabil och osäker omvärld där regional säkerhet står inför stora prövningar. Det innebär att Thailands försvarspolitik – utöver sitt huvudsakliga fokus på intern säkerhet – i ökad utsträckning syftar till att avskräcka potentiella externa hot. Dessa består inte idag av omedelbara militära hot mot Thailand men ingår i den övergripande uppgiften för militären att upprätthålla tillräcklig stridsduglighet och att vara förberedd på att skydda nationens suveränitet och territoriella integritet vid krig och säkerhetskriser. Thaiändska strategier ser risker för militära konflikter i regionen och understryker behovet att värna maritim säkerhet, däribland att säkerställa öppna maritima kommunikationsleder och tillgång till naturresurser.¹⁵⁵ Ytterligare en betydelsefull faktor för den thailändska försvarspolitiken och därmed även utvecklingen av landets försvarsmakt är den regionala militära uppbyggnaden. Thaiändska ledare känner sig nöjda att uppgradera Thailands militära förmågor i samband med att många övriga länder i regionen rustar upp sina stridsmakter.¹⁵⁶

För att bäst möta dessa olika hot och prioriteringar går thailändsk försvarspolitik i linje med den bambudiplomatiska utrikespolitiken, det vill säga att samarbeta med en stor variation av aktörer och i syfte att reducera utländska beroenden. De tidigare presenterade thailändska vapenimporten avtecknar liknande mönster om diversifiering. Thailand importerar vapensystem från nästan 20 länder från olika delar av världen. Vidare samarbetar Thailand med samtliga stormakter och med internationella organisationer på såväl bilateral som multilateral nivå. En viktig del är att fortsätta samarbeta med grannländer och andra medlemmar i ASEAN. Thailand deltar i internationella fredsbevarande insatser samtidigt som man är aktiv i militära utbildningar och genomför militära övningar liksom humanitära räddningsinsatser i samarbete med både länder i närområdet och externa stormakter.¹⁵⁷ I Thailands *Five-Year International Military Security Cooperation Plan (2023-2028)* stipuleras att Thailand ska stärka sina internationella relationer och öka tillit med försvarsmakter från ”vänskapliga länder”.¹⁵⁸ Vilka dessa ”vänskapliga länder” är framgår inte, men i samarbeten ingår bland annat gemensamma militärövningar, högnivåbesök och militära utbytesprogram.

5.4 Thailands militära reformer

Utöver den balanserade försvars- och utrikespolitiken syftar thailändska planer också till att reformera och uppgradera försvarsförmågor. Tillsammans med *Modernisation Plan: Vision 2026* stakar Thailands olika nationella strategier ut förbättringar och moderniseringar för landets försvarsmakt och försvarsindustri.¹⁵⁹ Tre huvudsakliga mål läggs fram: att förbättra förberedelseförmågan, höja militära förmågor samt modernisera försvarsmaktens struktur. Reformplanerna inkluderar bland annat etablering av nya militära centrum, uppgradering av styrkan bestående av reservister, motverka korruption inom landets militär samt reducera antalet personal i försvarsmakten.¹⁶⁰ Målsättningen att

¹⁵⁵ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01.

¹⁵⁶ United States Official Website of the International Trade Administration, 2022-07-25; Sanglee, Tita, “Thailand’s Military Modernization Again in the Spotlight Following Trade Deficit Report”, *The Diplomat*, 2023-01-09. <https://thediplomat.com/2023/02/thailands-military-modernization-again-in-the-spotlight-following-trade-deficit-report/> (2023-12-01).

¹⁵⁷ Thailand Ministry of Defence, 2022.

¹⁵⁸ U.S. International Trade Administration, *Thailand Defense Military Reform*, 2023-06-09. <https://www.trade.gov/market-intelligence/thailand-defense-military-reform> (2023-12-01).

¹⁵⁹ Lee Willett, “Thailand’s Spending Spree”, *Asian Military Review*, 2018-02-12. <https://www.asianmilitaryreview.com/2018/02/thailands-spending-spree/> (2023-12-01); Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01; Thailand Ministry of Defence, 2022; Office of the National Economic and Social Development Board, 2018.

¹⁶⁰ Chambers (2021); Thailand Ministry of Defence, 2022.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

minska antalet militära enheter och reducera dess personalstyrkor underströks ånyo i försvarsdepartementets femårsplan för omorganisationen av militären för åren 2023-2028.¹⁶¹ Givet stora egenintressen i försvarsmakten uppfattas dock utmaningarna vara stora i att motverka den utbredda korruptionen men också för möjligheten att effektivisera och minska personalstyrkan på rätt positioner inom militären.¹⁶²

En central punkt i den militära moderniseringen är ambitionen om att utveckla den inhemska försvarsindustrin. En central aktör i detta är *Defense Technology Institute (DTI)* som är landets huvudsakliga entitet för militär forskning och utveckling. Målet är ökad självförsörjning avseende utveckling av vapensystem för att därmed reducera beroendet av utländska aktörer. Thailand har under flera år försökt utveckla inhemska teknisk förmåga och sin försvarsindustri, men med högst begränsad framgång.¹⁶³ Samtidigt inser man att thailändsk försvarsindustri är mycket beroende av utländsk försvarsmateriel, vilket innebär att Thailand behöver internationella partnerskap för att utveckla inhemska förmåga. Därför vill thailändsk försvarsindustri samarbeta med en diversifierad grupp av utländska vapenexportörer med fokus på teknologiöverföring i dessa samarbeten.¹⁶⁴ Thailands försvarsdepartement vill försäkra sig om att försvarsavtal och uppköp inkluderar och prioriterar teknologiöverföring och krav på motköp för att utveckla inhemska produktionsförmåga samt forskning och utveckling. Det thailändska flygvapnet (RTAF) har redan implementerat krav på teknologiöverföring för uppköp.¹⁶⁵ RTAF fastställer att alla framtida uppköp kommer att inkludera krav på teknologiöverföring och samarbete mellan inhemska och utländska försvarsföretag.¹⁶⁶

Således prioriterar Thailands reformer av forskning och utveckling samtidigt som fokus ligger på att uppgradera militär förmåga genom anskaffning av olika typer av försvarsmateriel, såsom ammunition, stridsfordon, träningsflygplan, helikoptrar och radar- och kommunikationssystem.¹⁶⁷ Att stärka gränssäkerheten är i detta en viktig uppgift för dessa vapensystem. För flottan inkluderar prioriterade områden bland annat utveckling av ubåtsförmågor, förbättrad förmåga för ubåtsjakt samt uppköp av fler ytstridsfartyg.¹⁶⁸ Flygvapnet har bekräftat behov av ytterligare uppköp och uppgraderingskrav under kommande decennium, inklusive bland annat jaktflygplan och transportflygplan.¹⁶⁹ RTAF har också sedan 2019 etablerat ett centrum för rymdoperationer, vilket är ett prioriterat område i nationella strategier.¹⁷⁰ Ytterligare förmågeområden för försvarsmakten att utveckla inkluderar exempelvis cyberoperationer för militära syften, underrättelsesystem, kommando- och kommunikationssystem samt logistiksystem.

Samtidigt finns kritik mot thailändsk anskaffning av vapensystem. Exempelvis har RTAF:s planer på att uppgradera sina gamla F-16 jaktflyg med dyrare och mer avancerade F-35 ifrågasatts för sin strategiska relevans inom ramen för Thailands behov. Därtill har inköpet av kinesiska ubåtar också kritiserats för att vara alltför dyra och olämpliga i Thailands strategiska kontext. Försvarsexperten har menat på att ubåtarna är för stora för att operera i Thailands kustnära stridsområden.¹⁷¹ Flottan har försvarat anskaffningen med hänvisning till regionens ökade upprustning av materiel och växande fokus på undervattenskrigföring.¹⁷² I takt med att flottor i närområdet uppgraderar dessa förmågor vill

¹⁶¹ ¹⁶¹ U.S. International Trade Administration, 2023-06-09.

¹⁶² Chambers (2021).

¹⁶³ Saperstein. 2020-12-09.

¹⁶⁴ Chambers (2021).

¹⁶⁵ Lucie Beraud-Sudreau et al, 2022-10.

¹⁶⁶ Royal Thai Air Force, 2020.

¹⁶⁷ United States Official Website of the International Trade Administration, 2022-07-25.

¹⁶⁸ International Institute for Strategic Studies (2023).

¹⁶⁹ International Institute for Strategic Studies (2023).

¹⁷⁰ Office of the National Security Council, Office of the Prime Minister, 2019-01-01; National Strategy Secretariat Office, Office of the National Economic and Social Development Board, 2018; Thailand Ministry of Defence, 2022.

¹⁷¹ Punchada Sirivunnabood, 2021-03-18.

¹⁷² Mike Yeo, "Thai submarine purchase hits rough seas", *Defense News*, 202-08-28.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

thailändsk militär vara i framkant. Dessutom finns målbilden att spela en roll i säkerhetsfrågor i Syd kinesiska havet och Malackasundet avseende skyddet av transportleder och andra nationella intressen. Tidigare uppköp har också ifrågasatts för sin användbarhet, såsom inköp av fregatter och pansarfordon, som har motiverats för att möta oroligheterna i södra Thailand.¹⁷³

5.5 Korruption och bristande transparens

Thailändska vapenuppköp har, liksom försvarsindustrin, länge varit föremål för kontroverser och korruption. Det råder en hög nivå av korruption inom den thailändska försvarsindustrin som lider av brist på transparens och ansvarsutkrävande.¹⁷⁴ En stor andel av Thailands nationella vapenproduktion ägs och drivs av thailändska försvarsmakten. Knapphändig information om försvarsuppköp och detaljer om regeringens prioriteringar avseende försvarsbudget skapar en bristande tilltro till försvarsindustrin. Enligt *Public Procurement and Supplies Administration Act 2017* är stora uppköpsbeslut som är relaterade till nationell säkerhet undantagna från granskningskrav. Dessutom finns ingen parlamentarisk kommitté som externt utför revisioner och undersöker försvarsbudgeten, samtidigt som försvarsdepartementet också är undantaget kravet att leverera rapporter om utgifter till nationella antikorrupsions-kommissionen.¹⁷⁵ Likaså har militären ekonomiska intressen i företag och utvecklingsprojekt.

I tillägg till bristande transparens underbyggs Thailands nyckfulla vapenuppköp av utbredd korruption och nepotism. Möjligheten att stiga i rang påverkas starkt av vänskapsband och fraktionstillhörighet inom militären.¹⁷⁶ Delad utbildningsbakgrund i pre-kadettakademin, band till kungahuset och medlemskap i olika fraktioner utgör avgörande beståndsdelar för att konkurrera inom Thailands väpnade styrkor.¹⁷⁷ Den tidigare premiärministern och försvarsministern Prayut Chan-ocha och den tidigare vice-premiärministern Prawit Wongsuwan ska ha utnämnt respektive favoriter till högre befattningar inom armén och poliskåren, medan ett alltmer aktivt kungahus har försett sina närmaste män att leda flygvapnet och flottan. Enligt uppgift tillskansar sig kungahuset ökat inflytande över utnämningar och omplaceringar inom militären.¹⁷⁸ Därtill är militär personal ofta personligt involverade i uppköp av vapen samtidigt som den stora militären har många generaler som dessutom har sina positioner under korta perioder och söker lukrativa avtal även för egen berikning. Följden är ett kortsiktigt system som saknar koordinering, vilket innebär att många vapensystem som anskaffas brister i långsiktig planering. Det kan exempelvis innebära att vissa av militärens vapensystem är svåra att reparera eller underhålla då de inte matchar varandra.

5.6 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete

Thailand har aviserat ambitioner om att modernisera sin försvarsmakt. Landet vill gå mot en bättre förberedd militärmakt med högre generell förmåga samt modernisera försvarsmaktens struktur. I detta ingår exempelvis att reducera antalet personal, uppgradera styrkorna bestående av reservister och att motverka korruption. Hotbilden som bland annat driver denna ambition är landets starka fokus på inrikes säkerhet samt farhågan att militären potentiellt tappar i förtroende. Sviktande ekonomisk utveckling och utbredd korruption har under åren lett till kritik mot landets militär. Moderniseringen delvis är ett sätt att få bukt med dessa problem. Det är dock högst oklart huruvida dessa satsningar

¹⁷³ Punchada Sirivunnabood, 2021-03-18.

¹⁷⁴ Punchada Sirivunnabood, 2021-03-18; Chambers (2021).

¹⁷⁵ Punchada Sirivunnabood, 2021-03-18.; Kiba, 2021-07.

¹⁷⁶ Intervjuer i Bangkok, april 2023; Kiba, 2021-07.

¹⁷⁷ Chambers, Paul, "Dissecting Thailand's 2022 Military and Police Reshuffles: Palace Proactivity?", *ISEAS Yusof Ishak Institute*, 2022-09-23. <https://www.iseas.edu.sg/articles-commentaries/iseas-perspective/2022-95-dissecting-thailands-2022-military-and-police-reshuffles-palace-proactivity-by-paul-chambers/> (2023-12-01).

¹⁷⁸ Chambers, 2022-09-23.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

kommer att lyckas, eller inte, givet den omfattande korruptionen och de egenintressen som finns i försvarsmakten samt osäkerheten kring Thailands fortsatta ekonomiska tillväxt.

Likaså finns problem med korrupktion inom landets anskaffning av vapensystem , men det finns även andra faktorer som påverkar Thailands anskaffning av försvarsmateriel. Thailändska vapeninköp beror delvis på så kallad ”shoppingdiplomati”, för att stärka relationerna med länder som Kina. Därtill spelar det också delvis in i ambitionen att vara en regional stormakt som kan hävda intressen, samtidigt som det ingår i landets självbild att ha en försvarsmakt i paritet med andra ledande militärmakter i Sydostasien. Thailands vapenimport är således också relaterat till sin försvarspolitik som delar bambudiplomatins förtecken, det vill säga att diversifiera sina engagemang och samarbeten mellan olika aktörer. Kopplat till detta utgör landets strävan efter att utveckla den inhemska försvarsindustrin och teknikförmågan en viktig ambition.

Bedömningen är att thailändsk försvarspolitik och försvarsindustri både försvårar och möjliggör för svenskt försvarsmaterielsamarbete. Den utbredda korruptionen och nyckfullheten i systemet medför betydande osäkerheter. Försvårande omständigheter inkluderar anskaffningsprocesser, bristande informations säkerhet och risk för oönskad teknologiöverföring. Samtidigt finns möjligheter med att samarbeta med en potentiellt ledande makt i regionen som stärker regional säkerhet och därmed svenska säkerhetsintressen. Därtill kan Thailand potentiellt utgöra en växande försvarsindustri som Sverige kan koppla an till och därmed stärka sin egen försvarsindustri. Därmed inrymmer försvarssamarbetet med Thailand potential men även noterbara risker och osäkerheter.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

6 Den thailändska demokratis utveckling och utsikter

Thailands politik och demokratiska styrelseskick har alltid varit under starkt inflytande av kungahuset och militären. Det politiska systemet har präglats av växlingar mellan militärkupper och demokratiska val. Därmed har Thailands demokrati under lång tid varit instabil och föremål för tvära svängningar. Givet det utbredda militär-rojalistiska inflytandet i politiken finns i allra högsta grad ett demokratiskt underskott i Thailand. Landet betecknar alltså sitt politiska system med termer som ”demokratisk konstitutionell monarki”, ”demokrati med Kungen som statsöverhuvud” eller en ”rojalistisk demokrati.”¹⁷⁹

Den nyutträdde regeringen leds nu av traditionellt demokrativänliga Pheu Thai, vilket kan innebära förändringar i demokratisk riktning. Samtidigt ingår pro-militära partier alltså i regeringen och kungens maktställning har stärkts. Det är således mycket som är likadant även efter valet där det militär-rojalistiska etablissemangets inflytande är fortsatt starkt och där den yngre generationens progressiva demokratiska anspråk fortsatt förnekas. Den thailändska demokratin ser ut att fortsätta inskränkas av militära och rojalistiska institutioner.

6.1 Demokratisk degradering

Sedan 2014 har militärjuntan styrt eller indirekt suttit vid makten i Thailand. Under denna tid har Thailands demokrati försvagats. Demokratiforskningsinstitut som *Freedom House* och *V-Dem* bedömer att Thailands demokrati är på tydlig nedgång. Amerikanska *Freedom House* placerar Thailand längst ned på sin tregradiga skala där landet kategoriseras som ”inte fritt” (*not free*), med anledning av regeringens inskränkningar av medborgerliga friheter, trakasserier och godtyckliga nedslag mot oppositionella samt kraftigt begränsad internetfrihet.¹⁸⁰ Likaså betecknar *V-Dem* Thailand som en ”stängd autokrati” (*closed autocracy*) sedan 2014 då militären övertog makten.¹⁸¹ Innan dess klassificerades Thailand som en ”valmansdemokrati” (*electoral democracy*) eller ”valmansautokrati” (*electoral autocracy*). Under det knappa decenniet som Thailand har styrts av militären har således en betydande demokratisk degradering ägt rum.

Under militärjuntans tid har regeringen skrivit om landets konstitution som säkrar militärstyrets fortsatta inflytande och ger det militär-rojalistiska etablissemanget fördelar i systemet. Därtill råder bristande transparens och utbredd korruption inom militären. Organisationen *Transparency International* har utformat ett särskilt index för länders försvarssektorer, för vilket Thailand bedöms ha mycket hög risk för korruption i olika delar av försvarssektorn. I synnerhet rörande uppköp inom försvarsindustrin bedöms Thailand ha ”kritiska” (*critical*) risker för korruption, vilket också är den högsta graden på skalan.¹⁸² Detta innebär att landets resurser och tillgångar tillskansas på ett otillbörligt vis. Det underminerar inte bara folkets insyn i huruvida landets prioriteringar och intressen tillgodoses, eller inte, utan resulterar också i att många icke folkvalda personer sitter i maktställning i Thailand. Dessutom bedöms militärens oförmåga att utveckla ekonomin ha haft negativ påverkan på Thailands utveckling och välbefinnande.¹⁸³ Samtidigt har kung Vajiralongkorn, som 2016 efterträdde sin

¹⁷⁹ Aoki-Okabe Maki, ”Democracy, Hold the Election? Logic of Authoritarianism in Thailand”, *Nippon*, 2023-02-20. <https://www.nippon.com/en/in-depth/a08601/> (2023-12-01).

¹⁸⁰ Freedom House, *Thailand*, 2023. <https://freedomhouse.org/country/thailand/freedom-net/2023> (2023-12-01).

¹⁸¹ Evie Papada, David Altman, Fabio Angiolillo, Lisa Gastaldi, Tamara Köhler, Martin Lundstedt, Natalia Natsika, Marina Nord, Yuko Sato, Felix Wiebrecht, and Staffan I. Lindberg (2023) ”Defiance in the Face of Autocratization. Democracy Report 2023”, *University of Gothenburg: Varieties of Democracy Institute (V-Dem Institute)*. https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf (2023-12-01).

¹⁸² Transparency International Defense & Security, *Thailand*, 2023. <https://ti-defence.org/gdi/countries/thailand/> (2023-12-01).

¹⁸³ Intervjuer i Bangkok, april 2023.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

far, den populära kung Bhumibol, rört sig i alltmer auktoritär riktning.¹⁸⁴ Kung Vajiralongkorn har samlat alltmer makt i egna händer och givit kungahuset ökade befogenheter, vilket har inneburit ökad intervention i politiken.

Mot bakgrund av militärens och kungahusets ökade maktkoncentration har Thailands demokrati urholkats. I synnerhet har lagstiftningen mot kritik av kungahuset skärpts. Thailand har idag en av världens strängaste lagar mot att svärta ned eller förolämpa kungen och andra medlemmar i kungafamiljen. Lagen om majestätsbrott, känd som Artikel 112, kriminaliserar kritik mot monarkin med ett minimumstraff på tre år och ett maximumstraff på upp till 15 år vid överträdelser mot lagen.¹⁸⁵ Under militärens och kungahusets översyn har toleransen för kritik och opposition mot dess institutioner krympt. Kontrollen har ökat av oppositionella åsikter på internet, men regeringen har även använt medel för att utmanövrera politiska motståndare. Future Forward, föregångaren till Move Forward, upplöstes 2020 och dess ledare bannlystes från thailändsk politik. Efter 2023 års val påmindes partiet igen om den potentiellt tunna is demokratin befinner sig på i Thailand då den konservativt kontrollerade författningsdomstolen stängde av partiledaren Pita som parlamentsledamot med anklagelser om att han brutit mot vallagar genom att ha aktier i ett mediabolag.¹⁸⁶

6.2 Viss demokratisk utveckling, men militär- rojalistiskt inflytande kvarstår

Som reaktion mot ovanstående utveckling har en progressiv demokrätirörelse med betydelsefull bas i landets yngre generation vuxit fram och blivit en stark kraft. Rörelsen kräver framför allt ett avskaffande av militärens politiska makt samt att kungahusets inflytande ska minskas. Sprunget ur denna rörelse växte Move Forward fram och blev största parti i 2023 års val. Partiet hindrades dock från att bilda regeringen och istället formades en regeringskoalition bestående av Pheu Thai, Thailands traditionellt största demokratiska parti, stödd av konservativa och militärtrogna partier.

Detta resultat försätter Thailand i en tvetydig situation avseende landets utsikter för demokratin. Pheu Thai, som länge har varit uttalade motståndare till militärens politiska roll men betydligt mer avvaktande om kungahusets ställning, ska nu sitta i en regering tillsammans med militärstödda partier. Det talar för att militärens roll i politiken kommer att kvarstå, i vilken omfattning återstår att se. I sitt första tal i nationalförsamlingen deklarerade premiärminister Srettha att den nya regeringen ska reducera antalet högrankade officerare samt diskutera inriktningen för en folkomröstning om att bjuda in allmänhetens deltagande i att utforma en mer demokratisk konstitution.¹⁸⁷ Givet inkluderingen av militärstödda partier finns dock sannolikt begränsat utrymme för regeringen att avskaffa militärens politiska roll. Även om reformer avseende dess roll kommer införas är det svårt att se en långtgående avveckling av militärens fortsatta inflytande i thailändsk politik. Samtidigt är möjligheterna för att reformera lagen om majestätsbrott nu mycket små. I talet till nationalförsamlingen konstaterade Srettha att ”inga förändringar skall göras i monarkisektionen.”¹⁸⁸ Reformen av Artikel 112 var en central bromskloss för Move Forward att få igenom sitt regeringsalternativ. Sannolikheten för en ändring av artikeln är nu mycket liten.

¹⁸⁴ Pavin Chachavalpongpun (2022) ”Kingdom of Fear: Royal Governance under Thailand’s King Vajiralongkorn”, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol. 41, Issue 3; Bernstein, Richard, ”Thailand’s playboy king isn’t playing playing around”, *Vox*, 2020-01-24. <https://www.vox.com/2020/1/24/21075149/king-thailand-maha-vajiralongkorn-facebook-video-tattoos> (2023-12-01).

¹⁸⁵ Sui-Lee Wee and Muktita Suhartono, ”A Crucial Question in Thailand’s Election: Can You Criticize the King?”, *New York Times*, 2023-05-12. <https://www.nytimes.com/2023/05/12/world/asia/thailand-election-monarchy.html> (2023-12-01).

¹⁸⁶ Jory, Patrick, ”Thailand’s emerging new political alignment”, *East Asia Forum*, 2023-07-30. <https://www.eastasiaforum.org/2023/07/30/thailands-emerging-new-political-alignment/> (2023-12-01).

¹⁸⁷ Regalado, Francesca, ”Thailand PM Srettha commits to \$280 handout to kick-start economy”, *Nikkei Asia*, 2023-09-11. <https://asia.nikkei.com/Politics/Thailand-PM-Srettha-commits-to-280-handout-to-kick-start-economy> (2023-12-01).

¹⁸⁸ Regalado, 2023-09-11.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utvecklingMemo nummer/Number
FOI Memo 8650

Med nya regeringskoalitionen är således militärens inflytande sannolikt fortsatt närvarande. På kort sikt fortsätter alltså viktiga auktoritära inslag att förekomma i det thailändska samhället. Pheu Thai kan dock potentiellt föra en politik som åtminstone delvis tar steg för att åter demokratisera Thailands konstitution och dess politiska system. En central utmaning för Pheu Thai är att få fart på den thailändska ekonomin. På lång sikt skulle Thailand kunna åstadkomma vissa strukturella förändringar som för Thailand i mer demokratisk riktning. Samtidigt är det i dagsläget svårt att se ett substantiellt tillbakadragande av det militär-rojalistiska inflytandet i thailändsk politik under nuvarande regeringskoalition, även om dess roll åtminstone ytligt skulle kunna reduceras. Givet arméns historia och tradition av att söka en politisk roll i samband med ett aktivt kungahus är också risken stor för att de demokratiska inskränkningarna naglar sig fast. Snarare än att genomföra genomgripande strukturella förändringar är risken stor att militärens politiska roll och kungahusets avstånd till befolkningen befästs.

6.3 Bitterhet och besvikelse bland väljare: lovande eller riskabelt för framtiden?

Utmanövreringen av Move Forward har efterlämnat bitterhet bland en stor andel av väljarna i Thailand. Samtidigt kan partiet mobilisera för framtiden och på lång sikt bidra till en positiv utveckling då det har stort stöd bland den yngre generationen och den urbana medelklassen. Därtill gjorde de betydande insteg i Thailands nordöstra regioner, vilket är ett traditionellt sett starkt fäste för Thaksinlägret, dvs. Pheu Thai. I synnerhet för många unga thailändare är Pheu Thai nu ännu ett parti som tillhör det politiska etablissemanget. Väljarnas besvikelse över Pheu Thai återspeglas i en nationell undersökning som visar att nästan två tredjedelar av väljarna förkastade alla försök av partiet att forma regering med militärstödta partier.¹⁸⁹ Valresultatet var i stora mått en protest mot militärens och kungens politiska dominans, vilket av många nu uppfattas upprätthållas med den nya regeringen.

Långsiktigt finns därmed försiktigt lovande utsikter för Move Forward att stärka sina positioner inför nästa val. I maj 2024 går dessutom tiden ut för den militärdominerade senaten, vilket skulle kunna underlätta för Move Forward att få genom sitt regeringsalternativ vid nästa val. Samtidigt är det thailändska systemet oberäkneligt där politiska motståndare kan undanträngas. Risken kvarstår att författningsdomstolen bannlyser partiledaren Pita och andra ledande figurer i Move Forward från politiken, eller till och med upplöser partiet, såsom den gjorde med dess föregångare, Future Forward. Det skulle dock vara mycket riskabelt mot bakgrund av det stora stöd och popularitet som partiet åtnjuter i den urbana medelklassen. Risken för att radikaliserade den thailändska yngre generationen och öka motståndet mot etablissemanget vore stor. Samtidigt råder utbredd frustration bland partiets supportrar och det kan mycket väl leda till stora demonstrationer, där risken är stor för våldsamma protester. Polariseringen i Thailand har på intet sätt lösts i samband med valet; snarare finns fortsatt stort missnöje med den demokratiska utvecklingen. Risken för instabilitet och ovisshet är alltså högst närvarande.

6.4 Thailands demokrati fortsatt turbulent

I nuvarande situation står således thailändsk politik och dess demokratiska utveckling återigen och väger mellan en auktoritär och demokratisk riktning. Som ovan nämnt är risken betydande för att Thailands kommande år blir turbulenta. En central fråga är hur militären reagerar om och när trycket ökar för att reducera det militär-rojalistiska inflytandet i politiken, vilket kan komma att omgärdas av politisk instabilitet och oroligheter. Det finns en återkommande historia i Thailand – nästintill cyklisk – att när parlamentarisk politik blir tumultartad och påverkar politisk stabilitet så stiger armén in och ”löser situationen” med en militärkupp för att stabilisera landet. Vissa bedömare har argumenterat för

¹⁸⁹ Robinson, Gwen, ”The real winners and losers of Thailand’s political drama”, *Nikkei Asia*, 2023-08-24.
<https://asia.nikkei.com/Spotlight/Comment/The-real-winners-and-losers-of-Thailand-s-political-drama> (2023-12-01).

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

att det finns något som liknar en inneboende logik bland politiska eliter i Thailand att betrakta militärkupp som en ”legitim” form av lösning vid regeringskris.¹⁹⁰

Thailand har i nuvarande form stora demokratiska underskott. Men landet har även tydliga demokratiska inslag och med möjligheter för utveckling i en mer demokratisk riktning. Allestädes närvarande är dock en militär och ett kungahus som vill spela en roll och har ett betydande inflytande i det politiska systemet. Givet Thailands historia och eliter nuvarande ställning är risken i högsta grad reell för nya militära aktioner i thailändsk politik. De militär-rojalistiska eliterna kommer att fortsätta att ha en viktig roll i Thailands politik och demokratiska utveckling. Frågan är dock i vilken omfattning.

6.5 Implikationer för svenska intressen och försvarsmaterielsamarbete

Den thailändska demokratin har under det senaste decenniet degraderats avsevärt. Viss optimism kan finnas i vetenskapen om att en stark demokratisk rörelse och kraft finns i framför allt den yngre generationen och manifesterat i det valvinnande partiet Move Forward. Samtidigt kvarstår det militär-rojalistiska inflytande och åtminstone på kort sikt lär dess maktställning vara intakt. Därmed kommer Thailands demokratiska underskott kvarstå.

Givet Thailands negativa demokratiska utveckling och ovissa utsikter, föreligger hinder för fördjupat thai-svenskt försvarsmaterielsamarbete. Dessa eventuella hinder kan ha ökat sedan Sverige 2018 har skärpt exportkontrollen av krigsmateriel samt betonar respekt för mänskliga rättigheter och demokrati som viktiga villkor vid tillståndsprövning. Thailand har noterbara demokratiska defekter och utsikt-erna för den thailändska demokratins utveckling framåt är mycket ovissa.

Likaså utgör Thailands bristande transparens och utbredda korruption försvårande omständigheter för svenskt försvarsmaterielsamarbete. Thailand bedöms ha mycket hög risk för korruption, i synnerhet avseende uppköp inom försvarssektorn. Det medför inte bara osäkerheter huruvida resurser hanteras och distribueras på ett korrekt och rättvist sätt, utan även att långsiktigheten och förfarandet i samarbeten kan vara nyckfullt och ovisst. Detta kan innebära svårigheter och frågetecken i försvarssamarbetet med Thailand.

Förhoppningen är att Thailand har försiktigt lovande utsikter för framtiden i samband med ny regering och att den demokratiska utvecklingen ska få genomslag i sin rörelse framåt. Samtidigt bör det påminnas om att mycket är likadant även efter valet och att det militär-rojalistiska etablissemanget fortsatt har starkt inflytande i politiken och det civila livet. Vägen framåt för Thailands demokrati ser turbulent ut.

¹⁹⁰ Aim Sinpeng (2021) *Opposing Democracy in the Digital Age: The Yellow Shirts in Thailand*, The University of Michigan Press; Aoki-Okabe Maki, 2023-02-20.

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

7 Möjligheter och risker med försvarsmaterielsamarbete

En analys av Thailands säkerhetspolitiska utveckling ger för handen en rad olika faktorer för Sverige att beakta. Sammantaget innebär ett fördjupat försvarsmaterielsamarbete med Thailand såväl geopolitiska som ekonomiska och försvarsindustriella möjligheter och risker för Sverige och svenska säkerhetsintressen. Nedan följer en redogörelse för identifierade möjligheter och risker för svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

7.1 Möjligheter för försvarsmaterielsamarbete med Thailand

Fyra övergripande faktorer har identifierats som kan utgöra möjligheter för Sverige med försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

1. Samarbete kan stärka svensk försvarsindustri

Ett svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand kan bidra till att stärka svensk försvarsindustri och indirekt det svenska försvaret. Thailandska köp av svensk materiel kan inbringa betydelsefulla resurser för att återinvestera i att vidmakthålla och vidareutveckla förmågor och system inom svensk försvarsindustri.

Genom att koppla an till Thailands växande försvarsindustri och potentiellt fördjupa samarbetet finns därtill möjligheter för ytterligare engagemang och samarbete. Således kan det finnas potential för fler affärer framgent. Därtill kan försäljning av fler JAS Gripen till Thailand ytterligare stärka ryktet om god kvalitet, vilket i sin tur stärker svenska samarbetsmöjligheter med andra parter i världen.

2. Stärkt thailändsk förmåga kan bidra till svenska intressen regionalt och globalt

Ett Thailand som framgångsrikt bidrar till säkerhet i Sydostasien och den indopacifiska regionen innebär är i enlighet med svenska säkerhetsintressen. Sverige och Europa delar thailändska intressen av att vidmakthålla stabilitet i regionen. Thailand lyfter fram betydelsen av att med militäriskt medverka till att skydda fria och säkra farleder i regionens havsområden. Att upprätthålla öppna transportleder i en ekonomiskt viktig region som Asien är i linje i med svenska säkerhetsintressen.

Det är ännu oklart i vilken utsträckning och under vilka former Thailand klarar av att axla rollen som regional stormakt. Men ett potentiellt ansvarstagande Thailand som tar initiativ för konfliktlösning inom ASEAN och i regionen är av godo för svenska intressen. Likaså har Sverige delade intressen med Thailand att motverka vapen-, drog- och människohandel i regionen, givet att det sker inom internationellt accepterade lagar och regler.

Globalt har Thailand en målbild att bidra till FN:s fredsbevarande insatser. På så sätt kan stärkt thailändsk förmåga möjliggöra bidrag till ökad fred och säkerhet via FN, vilket går i samklang med Sveriges intressen.

3. Möjligheter för ökat svenskt inflytande i regionen?

Fördjupade relationer med Thailand kan möjliggöra för svenska strategiska intressen att få ett ökat inflytande i regionen. Genom att få ett starkare fäste i Thailand kan Sverige fördjupa ekonomiska och politiska band med övriga aktörer i Sydostasien. Regionen utgör en viktig nod i globala leverantörs-

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

kedjor och har stor potential för ekonomisk tillväxt. Därtill kan uppvisande av kvalitativ försvarsindustri i regionen generera fler regionala samarbetsintressenter, vilket i sin tur kan bidra till att stärka svenska säkerhetsintressen i regionen.

4. Inkludera Thailand i Väst

Ur ett vidare strategiskt perspektiv kan svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand utgöra en möjlighet att stärka banden mellan Väst och Thailand. Genom ett fördjupat samarbete inom försvarsområdet kan det potentiellt dra in Thailand i ett starkare västligt samarbete och på sikt få med landet mer i linje med västerländska intressen i den regelbaserade världsordningen. Ett fördjupat materiel-samarbete kan vara ett sätt att påverka Thailand att i den mån det är möjligt öka avståndet till Kina och istället närma sig Väst i den globala stormaktsdynamiken.

Från perspektivet om global stormaktskamp och värnandet av regelbaserad världsordning utgör Thailands nära band med Kina en besvärande utmaning för Väst och därigenom även Sverige. Således innebär försvarsengagemang med Thailand risker då kinesisk och thailändsk militär bland annat genomför gemensamma övningar. Å andra sidan kan samarbete med Thailand möjliggöra potentiell tillgång till insyn i kinesiska teknologier, doktriner och taktik. Utöver inkludering av Thailand i Väst skulle alltså fördjupat samarbete med Thailand även kunna bidra med potentiellt mer militär information om en rival för Väst på den stormaktspolitiska scenen.

7.2 Risker för försvarsmaterielsamarbete med Thailand

Fyra övergripande faktorer har identifierats som risker för svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand.

1. Önskad teknologiöverföring till Kina

Den uppenbara risken är dock att kunskap om förmågor snarare går i motsatt riktning till Kina. I samband med att thailändska flygvapnet samövar med Kinas motpart föreligger risken att svenska militära teknologier och förmågor exponeras för kinesisk militärmakt. Likaså är det högst osäkert i vilken grad Kina skulle få närmare tillgång till thailändska vapensystem och därmed riskera att oönskad överföring sker av svensk teknologi till Kinas militär.

Risken är således att svensk försvarsteknologi går till en auktoritär stormakt som kan utmana svenska säkerhetsintressen och den regelbaserade världsordningen. Därtill finns risk för att Sveriges varumärke skadas bland västliga partner om avancerad militärteknologi läcker till systemiska konkurrenter och rivaler.

2. Underminerar Sveriges strategiska intressen att stödja Väst och Nato?

Det finns risker med att ett svenskt försvarsmaterielsamarbete med Thailand kan vara motstridiga svenska intressen om att stödja Väst och Nato. Thailands målbild för en multipolär värld står delvis i konflikt med en värdegrundad världsordning som förordar demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Därmed är den thailändska målbilden inte nödvändigtvis i samklang med den svenska synen på hur världsordningen bör struktureras samt svenska intressen som går i linje med Väst och Nato. Den thailändska strategin om att samarbeta strategiskt med alla aktörer innebär att landets positioneringar kan bli oberäknliga då Thailand redan har nära försvarssamarbeten med Kina och det är osäkert hur långt man kommer att gå med Ryssland.

Thailand vill högst sannolikt behålla starka relationer med Kina och fortsätta att fördjupa ländernas försvarssamarbete. I en ännu mer tillspetsad geopolitisk systemrivalitet mellan USA och Väst på ena sida och exempelvis Kina och Ryssland på andra sidan kan ett djupare svenskt försvarssamarbete med Thailand komma att uppfattas som opålitligt. Om Thailand utvecklar ännu djupare försvarsrelationer

Titel/Title
Thailands säkerhetspolitiska utveckling

Memo nummer/Number
FOI Memo 8650

med Kina och potentiellt Ryssland föreligger därmed den strategiska risken att Sverige på sikt underminerar banden inom Väst och Nato.

3. Korruption och oberäkneliga anskaffningsprocesser

Den thailändska försvarssektorn präglas av utbredd korruption och bristande transparens. Till följd finns stora risker för att svenskt försvarsmaterielsamarbete blir föremål för oberäkneliga processer och stora osäkerheter. Anskaffningsprocesserna kan drabbas av korrumperade inslag och nyckfulla förändringar beroende på interna stridigheter inom den thailändska försvarsmakten, informations-säkerheten kan bli undermålig och som tidigare nämnt föreligger risken för oönskad teknologiöverföring. Det finns frågetecken kring huruvida det går att säkerställa att pengar och resurser inte går till generaler utan till korrekta ändamål. Likaså kan bristande transparens rörande Thailands anskaffningsprocesser, resursfördelning och prioriteringar potentiellt försvåra vetskapen om Thailand har råd att fullfölja sina planerade uppköp.

I grunden medför Thailands omfattande korruption att försvarsmaterielsamarbetet riskerar att drabbas av osäkerheter och nyckfulla processer. Om svenska pengar och resurser senare visar sig gå till korrumperade representanter inom thailändsk militär finns även här risken för att det spiller över på varumärket Sverige, som därmed undergrävs.

4. Thailands negativa demokratiska utveckling och svensk export av krigsmateriel

Demokratin i Thailand har beskurits påtagligt under senare år och dess utsikter för förbättring är högst säkra. I detta ingår bland annat det militär-rojalistiska etablissemangets inflytande i politiken och civilsamhället samt dess nedslag mot meningsmotståndare. Vidare finns även osäkerheter kring huruvida thailändskt hanterande för att stärka säkerheten kring sina gränsområden inskränker grupperns rättigheter.

Mot denna bakgrund kan det finnas en risk för att Thailands demokratiska underskott motstrider demokratikriteriet i lagstiftningen om svensk exportkontroll av krigsmateriel. Det finns tydliga skillnader mellan Sverige och Thailand avseende värderingar och principer om demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Framtiden för Thailands demokrati är på intet sätt hopplös, om än oviss. Vid ett svenskt fördjupat försvarsmaterielsamarbete med Thailand finns således ovisshet kring att det inte går i linje med Sveriges ökade demokratikrav för exportkontroll av krigsmateriel, liksom risken för att svenskt internationellt anseende och varumärke kan påverkas av försvarsmaterielsamarbete med en icke-demokrati.